

2016-06-30

Nr.

19-6312

ASOCIACIJA

KAIŠIADORIŲ MIESTO VIETOS VEIKLOS GRUPĖ

Bažnyčios g. 4-202, Kaišiadorys LT56121, tel. 8 618 77930, el.p. ligita.puriene@gmail.com

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 304059650, sąskaita Nr. LT234010051003439893

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų
ministerijai

2016-06-30 Nr. 31
Į 2016-06-14 Nr. 22D-929

Šventaragio g. 2, LT-01510 Vilnius

DĖL PATIKSLINTOS KAIŠIADORIŲ MIESTO VIETOS VEIKLOS GRUPĖS VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS

Atsižvelgdami į Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Regioninės politikos departamento 2016 m. birželio 14 d. rašte Nr. 22D-929 „Dėl Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategijos tikslinimo“ nurodytas privalomas įgyvendinti rekomendacijas, siunčiame patikslintą Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategiją (toliau – Strategija) ir jos elektroninę versiją Word formatu. Strategija taip pat išsiųsta el. paštu laura.bacinskiene@vrm.lt.

Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės valdyba įgaliojo Ligita Pūrienę (tel./faksas (8 346) 20 223, mob. (8 618) 77 930, e.p. ligita.puriene@gmail.com, Bažnyčios g. 4, Kaišiadorys) pateikti strategiją Vidaus reikalų ministerijai.

PRIDEDAMA:

1. Strategija, 87 lapai.
2. CD.

Asociacijos pirmininkė

Ligita Pūrienė

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

KAIŠIADORIŲ MIESTO VIETOS VEIKLOS GRUPĖ

KAIŠIADORIŲ MIESTO VIETOS VEIKLOS GRUPĖS VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

Kaišiadorys, 2016 m.

Ornament

TURINYS

1.ĮVADAS	3
2. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS	5
3.TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ	6
3.1. TERITORIJOS ANALIZĖ	6
3.2. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ.....	17
4. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI BEI INTEGRUOTO IR NOVATORIŠKO STRATEGIJOS POBŪDŽIO APIBŪDINIMAS	20
4.1. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI	20
4.2. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS INTEGRUOTUMAS IR NOVATORIŠKUMAS	25
5. GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO, RENGIANČIŲ VIETOS PLĖTROS STRATEGIJĄ, APIBŪDINIMAS	27
6. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO VEIKSMŲ PLANAS	29
7.VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO IR STEBĖSENOS TVARKOS APIBŪDINIMAS	31
7.1.VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO, ATRANKOS, STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO KOORDINAVIMO IR STEBĖSENOS ATSAKOMYBIŲ PASISKIRSTYMAS	31
7.2. ĮGYVENDINIMO PROCEDŪRA, NUSTATANT, KAIP BUS ATRENKAMI VEIKSMŲ IR JUOS ĮGYVENDINANČIŲ PROJEKTŲ VYKDYTOJAI	33
7.3.VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS STEBĖSENOS TVARKOS APIBŪDINIMAS	40
7.4. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS PAKEITIMŲ INICIJAVIMO PROCEDŪRA	41
8.VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS PLANAS.....	43
PRIEDAI	51

1. IVADAS

Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategija skirta spręsti Kaišiadorių miesto nedarbo ir socialinės atskirties problemas bei didinti bendruomenių socialinę integraciją, pasitelkiant bendruomenių, nevyriausybinį organizacijų, verslo ir vietos valdžios ryšius. Įgyvendinant strategiją, bus siekiama konkrečių Kaišiadorių miestui aktualių tikslų: (1) plėsti socialines paslaugas ir jų gavėjų tikslinę grupę, mažinant neigiamą socialinę situaciją mieste; (2) mažinti nedarbą skatinant darbingų ir neaktyvių Kaišiadorių miesto gyventojų verslumą ir užimtumą. Susitelkimas į socialinės integracijos didinimą, sujungiant skirtingus sektorius, prisidės prie neigiamų Kaišiadorių miesto socialinių ir ekonominių tendencijų mažėjimo.

Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategiją parengė Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė (juridinio asmens kodas 304059650, teisinė forma - asociacija). Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės steigėjai yra Kaišiadorių rajono savivaldybė, bendruomeninės organizacijos ir (ar) kitos nevyriausybines organizacijos, verslo atstovai (juridiniai asmenys). Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės pirmininkė yra Ligita Pūrienė.

Vietos plėtros strategija parengta įgyvendinant projektą „Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės plėtros strategijos parengimas“, kuris yra finansuojamas iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų, Valstybės biudžeto ir Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės lėšų pagal 2014-2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ 08.6.1-ESFA-T-909 priemonę „Vietos plėtros strategijų rengimas“. Vietos plėtros strategijos rengimo tikslas yra parengti Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategiją, kuria siekiama didinti vietines įsidarbinimo galimybes ir skatinti bendruomenės socialinę integraciją pasitelkiant bendruomenės, verslo ir vietos valdžios ryšius.

Kaišiadorys – vidurio Lietuvos miestas, priklausantis Kaišiadorių rajono savivaldybei ir Kauno regionui. 2015 m. pradžioje Kaišiadoryse gyveno 8 137 gyventojai. Kaišiadorių miesto gyventojų struktūroje pagal amžių darbingo amžiaus gyventojai sudaro 67,2 proc., vaikai – 14,8 proc., pensinio amžiaus gyventojai – 18 proc. Kaišiadoryse kaip ir beveik visoje Lietuvoje mažėja darbingo amžiaus gyventojų bei vaikų dalis, o pensinio amžiaus gyventojų dalis turi polinkį didėti. Tai prisideda prie demografinės pusiausvyros praradimo, kas turi įtakos socialinei ir ekonominei miesto bei visos šalies situacijai.

Kaišiadorių mieste pastebimas veikiančių ūkio subjektų skaičiaus augimas. Mieste dominuoja įvairias paslaugas teikiančios įmonės, prekybos bei gamybos įmonės. Kaip miestas Kaišiadorys priklauso Kaišiadorių rajono savivaldybei ir jo ekonomika daugiausia priklauso nuo tradicinio žemės ūkio ir smulkiosios gamybos. Kaimiškoje Kaišiadorių rajono dalyje koncentruojasi įmonės, kurios vykdo atsinaujinančios energetikos veiklą bei teikia transporto ir logistikos paslaugas. Tai atskleidžia perspektyvias galimybes miesto verslo sektoriui vystant bendradarbiavimo tinklus ir siekiant perimti gerąją verslo patirtį. Kaišiadorys yra išsidėstęs tarp Vilniaus ir Kauno bei priklauso pagrindinei šalies urbanistinės integracijos (metropolinei) ašiai, kas sudaro galimybes intensyviai urbanistinei plėtrai.

Nepaisant verslo ir urbanistinės plėtros galimybių mieste, Kaišiadorys susiduria su tokiomis problemomis kaip nedarbas, socialinė atskirtis, darbingo amžiaus gyventojų emigracija. Gyventojų pragyvenimas iš socialinių pašalpų, rodantis prastą ekonominę gyvenimo kokybę, yra viena aktualiausių Kaišiadorių miesto problemų. Todėl aktualu ne tik kurti naujas darbo vietas ir suteikti daugiau galimybių užsidirbti, bet ir stiprinti bei palaikyti socialinėje apskrityje esančių gyventojų socialinius įgūdžius.

Siekiant spręsti minėtas problemas bei prisidėti prie socialinės integracijos didinimo Kaišiadoryse, buvo parengta Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategija. Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategijai rengti gauta finansinė parama

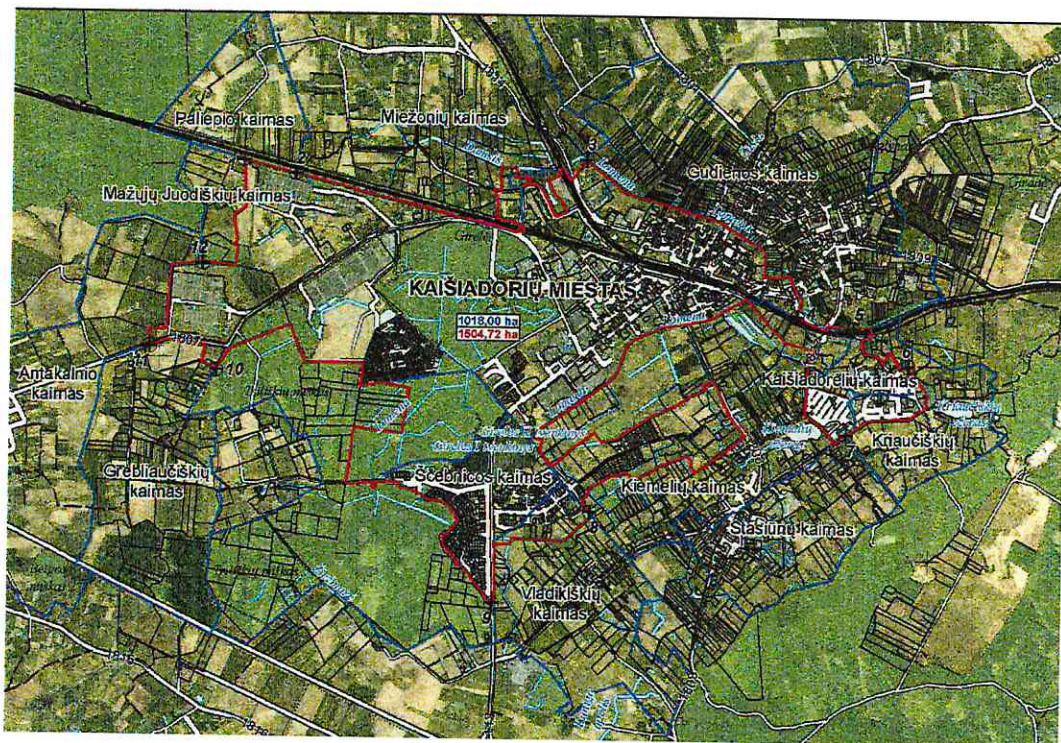
leido užtikrinti aktyvų bendruomenių, nevyriausybinių organizacijų, verslo ir vietos valdžios atstovų įtraukimą į strategijos rengimą. Skirtingų interesų ir sektorių atstovų dalyvavimas rengiant strategiją užtikrino principo „iš apačios į viršų“ įgyvendinimą, kas atskleidė aktualių socialinių problemų spektrą bei kokybišką diskusiją dėl problemų sprendimo būdų. Tai leido suformuoti veiksmus, skirtus neaktyvių darbingų gyventojų užimtumui didinti, verslumo gebėjimams vystyti, bendruomenės iniciatyvoms, mažinančioms socialinę atskirtį, įgyvendinti. Parengta strategija pasižymi integruotumu ir novatoriškumu, nes siekiama apimti keletą veiklos sektorių, pasitelkti kitų organizacijų ir šalių gerąją patirtį. Tikima, jog strategijos tikslų ir uždavinių siekimas turės „sniego gniūžtės“ efektą – padaugės tikslinės grupės narių, bei kitos organizacijos, remdamosi strategijos įgyvendinimo patirtimi, galės pritaikyti atrinktus veiksmus.

Siekiant užtikrinti veiksmų įgyvendinimą, Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategijai įgyvendininti numatoma prašyti Europos Sąjungos socialinio fondo paramos, be kurios Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė yra nepajėgi įgyvendinti visų užsibrėžtų siekių. Tikima, jog parengta strategija turės ir prevencinius rezultatus, t. y. vykdomos veiklos atitolins galimas problemas. Neabejotina, jog Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės parengta strategija yra vienas svarbesnių žingsnių mieste, prisidedanti prie geresnės gyvenimo kokybės kūrimo gyventojams.

Prisijungti

2. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS

Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategija bus įgyvendinama Kaišiadorių mieste. 2015 m. pradžios Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Kaišiadorių mieste gyveno 8 137 gyventojai. Didžioji miesto gyventojų dalis – darbingo amžiaus asmenys (67,2 proc.). 18 proc. gyventojų sudaro pensinio amžiaus asmenys ir 14,8 proc. – vaikai. Jaunimas sudaro 18,7 proc. nuo visų Kaišiadorių miesto gyventojų skaičiaus.

2.1. pav. Kaišiadorių miesto teritorijos ribos

Šaltinis: Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas „Dėl Kaišiadorių ir Žiežmarių miestų teritorijų ribų pakeitimo“, 2014 m. vasario 5 d., Nr. 111, Vilnius

Tikslinės gyventojų grupės, į kurias bus orientuota vietos plėtros strategija:

- *Socialinę atskirtį patiriantys asmenys (socialinės rizikos šeimos, socialinės rizikos šeimose augantys vaikai ir jaunuoliai, darbingi gyventojai, kurių namų ūkio pajamos neviršija namų ūkio skurdo rizikos ribos, moterys, patiriančios smurtą artimoje aplinkoje, socialinę atskirtį dėl amžiaus, tautybės, seksualinės orientacijos ir kitų priežasčių patiriantys asmenys, pabėgėliai, neįgalieji).* Šios tikslinės grupės poreikis – įveikti socialinę atskirtį bei integruotis į visuomenę kaip pilnaverčius visuomenės narius. Įgyvendinus vietos plėtros strategiją, bus įgyvendinamos priemonės, skirtos socialinę atskirtį patiriančių asmenų socialinei integracijai suteikiant įgūdžius, stiprinančius jų situaciją tiek visuomeniniame gyvenime, tiek darbo rinkoje.
- *Nedirbantis, nestudijuojantis ir nesimokantis jaunimas.* Šios tikslinės grupės poreikis – įsidarbinti ir įgyti darbo patirties arba pradėti savo verslą, leidžiantį įsitvirtinti visuomenėje ir užsitikrinti sau stabilias pajamas pragyvenimui. Įgyvendinus vietos plėtros strategiją, bus

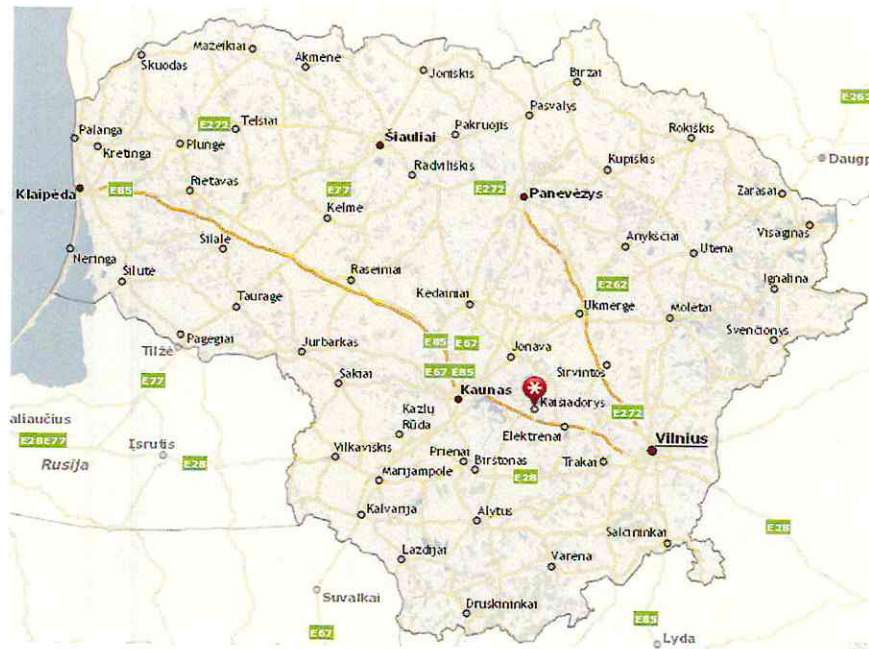
vykdomos priemonės, prisidedančios prie Kaišiadorių miesto jaunimo įsidarbinimo galimybių ir verslumo didinimo.

- *Darbingi bedarbiai.* Šios tikslinės grupės poreikis yra įsidarbinti arba pradėti savo verslą, leidžiantį užsidirbti sau ir savo šeimai pragyvenimui būtinas pajamas. Įgyvendinant vietos plėtros strategiją, bus vykdomos priemonės, prisidedančios prie Kaišiadorių miesto bedarbių įsidarbinimo galimybių ir verslumo didinimo.
- *Verslą ar savarankišką veiklą pradedantys asmenys.* Tai yra Kaišiadorių miesto grupė, kuri neturi pakankamai žinių bei priemonių, reikalingų verslo pradžiai. Verslui pradėti reikalingų priemonių suteikimas yra vienas svarbesnių pagalbos žingsnių šiame procese šiai tikslinei grupei.
- *Neaktyvūs darbingo amžiaus asmenys (mamos, auginančios vaikus iki trijų metų, vyresnio amžiaus asmenys ir kiti gyventojai).* Tai yra asmenys, kurie neturi bedarbio statuso ir niekur nedirba. Dėl savo ekonominio neaktyvumo šie asmenys patenka į tam tikrą socialinę atskirtį ne tik dėl ekonominių galimybių apribojimo, tačiau ir dėl darbinių įgūdžių sumažėjimo ar jų praradimo. Neaktyvių asmenų socialinės atskirties mažinimas bei socialinės integracijos didinimas pagerintų šių asmenų situaciją mieste.
- *Nedirbantis, nestudijuojantis ir nesimokantis jaunimas.* Tai viena jautriausių tikslinių grupių. Visų pirma, jaunimas dėl savo situacijos ir amžiaus patenka į specifinę situaciją. Jaunimas yra perėjimo etape į socialinę brandą, todėl pats jaunystės laikotarpis yra sudėtingas ir gali būti priskirtas dėmesio ir veiksmų reikalaujančiai sričiai. Didžioji dauguma patenkančių jaunuolių į šią grupę yra bedarbiai, niekur nesimokantys asmenys, ekonomiškai neaktyvūs ir tam tikrais atvejais esantys socialinėje atskirtyje dėl savo socialinės ir ekonominės padėties.
- *Darbingi Kaišiadorių miesto gyventojai, kurių namų ūkio pajamos neviršija namų ūkio skurdo rizikos ribos.* Tai yra tie miesto gyventojai, kurių pajamos yra nedidelės, todėl dažniausiai jų galimybės plėtoti verslumo idėjas yra apribotos dėl finansinių išteklių. Todėl siekiama juos paskatinti ir suteikti pagalbą pradedant savarankišką veiklą ar verslą įgyvendinant idėją (-as).

3.TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ

3.1. TERITORIJOS ANALIZĖ

Geografinė apžvalga. Kaišiadorių miestas išsidėstęs Kauno apskrityje. Jis apie 68,4 km yra nutolęs nuo Vilniaus miesto ir 45,5 km nuo Kauno miesto (žiūrėti 3.1.1. pav.) (S-1). Miestas išsidėstęs strategiškai patogioje vietoje ne tik dėl nedidelių atstumų iki didžiųjų Lietuvos miestų, bet ir dėl transeuropinio koridoriaus IX, kuris jungia Baltijos jūrą su Juodąja ir Viduržemio jūromis. Per Kaišiadorių miestą eina dvi koridoriaus atšakos, kurios yra labai reikšmingos verslo idėjų vystymui ir įgyvendinimui.

3.1.1. pav. Kaišiadorių miesto geografinė padėtis

Šaltinis: www.maps.lt

Kaišiadorių miestas – Kaišiadorių rajono savivaldybės centras, kuriame 2015 m. pradžioje gyveno 25,5 proc. visų savivaldybės gyventojų. Kaišiadorių miesto ribos sutampa su Kaišiadorių miesto seniūnijos ribomis. 2014 metais buvo pakeistas¹ Kaišiadorių miesto plotas – nuo 2014 m. miesto plotas siekia 1504,72 ha.

Demografinė apžvalga. 2015 m. pradžioje Kaišiadorių mieste gyveno 8 137 gyventojai. 2015 m. duomenis palyginus su 2011 m. duomenimis, matyti, kad gyventojų skaičius mieste sumažėjo 6,6 proc. (žiūrėti 3.1.2 pav.) (S-2). Nagrinėjant visos Lietuvos rodiklius, pastebimos panašios tendencijos. Šalyje gyventojų skaičius sumažėjo 4,3 proc. Tuo tarpu analizuojant Kauno regiono miestų, savivaldybių centrų rodiklius, galima matyti, jog gyventojų skaičius 2011–2015 m. visuose miestuose ir savivaldybių centruose mažėjo. Didžiausias gyventojų skaičiaus sumažėjimas Kauno regione nagrinėjamu laikotarpiu užfiksuotas Ežerėlyje (10,1 proc.) ir Kėdainių rajono savivaldybėje (7,6 proc.). Gauti duomenys leidžia teigti, jog Kaišiadorių miestas yra patrauklesnė vieta gyventi ir dirbti nei kiti Kauno regiono miestai, tačiau bendras šalies gyventojų skaičiaus sumažėjimas (4,3 proc.) rodo neišnaudotas galimybes gerinant Kaišiadorių miesto gyvenamosios aplinkos patrauklumą.

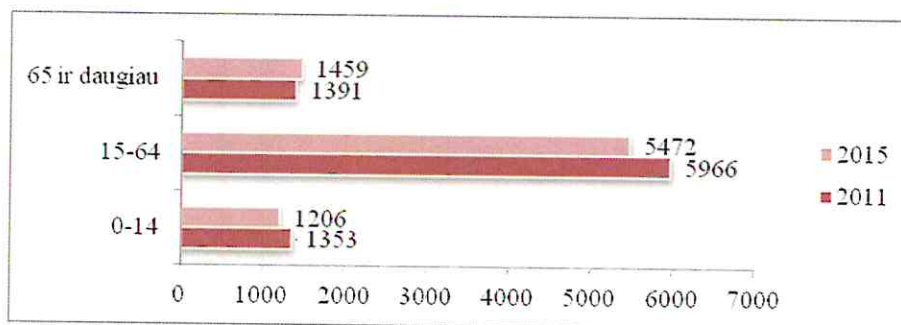
¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas „Dėl Kaišiadorių ir Žiežmarių miestų teritorijų ribų pakeitimo“, 2014 m. vasario 5 d., Nr. 111, Vilnius

3.1.2. pav. Gyventojų skaičius Kaišiadorių mieste

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2015 m. pradžioje Kaišiadorių mieste gyveno 1 206 vaikai (arba 14,8 proc. visų miesto gyventojų), 5 472 darbingo amžiaus asmenys (arba 67,2, proc.) ir 1 459 pensinio amžiaus gyventojai (arba 18,0 proc.). Lyginant su 2011 m. duomenimis, pastebėta, kad vaikų skaičiaus dalis Kaišiadorių mieste sumažėjo 10,7 proc., darbingo amžiaus gyventojų dalis sumažėjo 8,3 proc., tuo tarpu pensinio amžiaus gyventojų dalis išaugo 4,8 proc. (žiūrėti 3.1.3 pav.) (S-6).

3.1.3. pav. Gyventojų sudėties kaita Kaišiadorių mieste 2011 ir 2015 metais

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

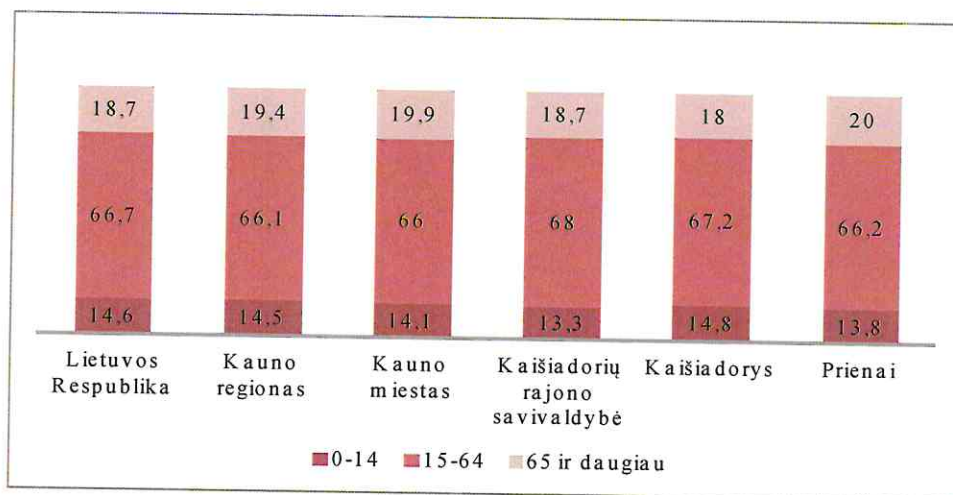
Apibendrinant būtų galima teigti, jog Kaišiadorių mieste mažėja vaikų ir darbingo amžiaus gyventojų dalis. Pažymėtinas pensinio amžiaus gyventojų dalies augimas Kaišiadorių mieste. Šie duomenys leidžia teigti, jog Kaišiadoryse vyksta spartus senėjimo procesas, kas atspindi demografinius pokyčius tiek Lietuvoje, tiek visame pasaulyje. Viena tokios situacijos priežasčių gali būti susijusi su gyventojų migracija ir mažėjančiu gimstamumu. Darbingo amžiaus asmenys išvyksta į didžiuosius šalies miestus ar užsienio valstybes, o jaunimas, ieškodamas geresnių įsidarbinimo galimybių už Kaišiadorių miesto ribų, pabaigęs studijas nebesugrįžta gyventi į Kaišiadoris. 2011-2015 m. laikotarpiu jaunimo (15-29 m.) skaičius Kaišiadorių mieste sumažėjo 9,5 proc., kai visoje Lietuvoje ir Kauno regione sumažėjo 8,8 proc. Pažymėtina, jog 2015 m. pradžioje jaunimas Kaišiadorių mieste sudarė 18,7 proc. visų miesto gyventojų, tuo tarpu Lietuvos Respublikoje – 19,6 proc. visų gyventojų, Kauno regione – 19,9 proc. visų regiono gyventojų, Prienuose (kuris pagal gyventojų skaičių yra artimiausias miestas Kaišiadorių miestui Kauno regione) jaunimas sudarė 18,4 proc. visų miesto gyventojų. Tai taip pat atskleidžia būtinybę suteikti

daugiau galimybių jaunimui siekiant pritraukti jį likti Kaišiadorių mieste. Patrauklios galimybės ugdyti socialinius ir asmeninius įgūdžius, kurti ir vystyti verslą gali pritraukti jaunimą likti Kaišiadorių mieste.

Mažėjant darbingo amžiaus asmenų skaičiui, mažėja ir gimstamumas. Asmenys kuria mažesnes šeimas ir daugeliu atveju tokia situacija yra susijusi su gaunamomis pajamomis ir įsidarbinimo galimybėmis.

Tai kartu atskleidžia poreikį kurti ir vystyti galimybes darbingiems asmenims realizuoti savo potencialą darbo rinkoje, ypač padedant pažeidžiamoms gyventojų grupėms, pavyzdžiui, socialinėje atskirtyje esantiems asmenims, darbingiems bedarbiams, neaktyviems asmenims, darbingiems gyventojams, kurių namų ūkio pajamos neviršija namų ūkio skurdo rizikos ribos.

Lietuvoje 2015 m. pradžioje gyveno 14,6 proc. vaikų, 66,7 proc. darbingo amžiaus gyventojų ir 18,7 proc. pensinio amžiaus gyventojų. Tarp Kauno regiono miestų didžiausia vaikų dalimi bei didžiausia darbingo amžiaus gyventojų dalimi pasižymėjo Kaišiadorių (vaikų dalis – 14,8 proc., darbingo amžiaus gyventojų dalis – 67,2 proc.) ir Žiežmarių miestai (vaikų dalis – 14,4 proc., darbingo amžiaus gyventojų dalis – 67,5 proc.). Tuo tarpu mažiausia vaikų bei darbingo amžiaus gyventojų dalimis pasižymėjo Jiezno miestas (vaikų dalis – 14,6 proc., darbingo amžiaus gyventojų dalis – 54,1 proc.). Didžiausia pensinio amžiaus gyventojų dalis gyveno Jiezne (31,2 proc.) ir Ariogaloje (25,2 proc.), mažiausia – Kaišiadoryse (17,9 proc.) ir Žiežmariuose (18,0). Tuo tarpu Prienuose (pagal bendrą gyventojų skaičių iš visų Kauno regiono miestų artimiausiam Kaišiadorių miestui) vaikų ir darbingo amžiaus asmenų dalis sudarė 80 proc. (vaikų dalis – 13,8, darbingo amžiaus gyventojų dalis – 66,2), pensinio amžiaus gyventojų dalis sudarė (20 proc.) (žiūrėti 3.1.4. pav.).

3.1.4. pav. Gyventojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes 2015 metais Lietuvoje, Kauno regione, Kauno mieste, Kaišiadorių rajono savivaldybėje, Kaišiadoryse ir Prienuose

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Remiantis Kaišiadorių civilinės metrikacijos 2015 m. gruodžio 30 d. sudarytais gimimo įrašais, 2013² m. Kaišiadorių mieste gimė 68 naujagimiai (2010 m. – 82). 2010–2013 m. Kaišiadorių mieste užregistruotų gimusių naujagimių skaičius sumažėjo 17,1 proc. 2013 m. Kaišiadorių mieste mirė 118 asmenų (2010 m. – 107). 2010–2013 m. mirusiųjų skaičius mieste kito netolygiai. 2013 m., palyginus su 2010 m., mirusiųjų skaičius mieste išaugo 10,3 proc. (žiūrėti 3.1.1. lentelę). Taip pat pastebima neigiama natūrali gyventojų kaita: 2010 m. ji siekė -25, 2011 m. – -30, 2012 m. – -33, 2013 m. – -50 (S-3).

² Naujausių duomenų Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos civilinės metrikacijos skyrius neturi

3.1.1. lentelė. Gimusių ir mirusių asmenų skaičius Kaišiadorių mieste 2010-2013 m.

Kaišiadorių miestas	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.
Gimę	82	75	64	68
Mirę	107	105	97	118

Analizuojant šalies duomenis, svarbu paminėti, kad Lietuvoje visu 2010–2013 m. laikotarpiu natūrali gyventojų kaita buvo neigiama (2013 m. – -11 626, 2012 m. – -10 479, 2011 m. – -10 769, 2010 m. – -11 444). Neigiama natūrali gyventojų kaita taip pat fiksuota Prienų ir Kauno miestuose bei visame Kauno regione (žiūrėti 3.1.2. lentelę).

3.1.2. lentelė. Gimusių ir mirusių asmenų skaičius Kauno mieste ir regione 2011-2014 m.

	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.
Prienų miestas				
Gimę	109	112	71	99
Mirę	190	170	203	182
Natūrali gyventojų kaita	-81	-58	-132	-83
Kauno miestas				
Gimę	3 190	3 193	3 032	3 163
Mirę	3 921	4 020	3 906	3 860
Natūrali gyventojų kaita	-731	-827	-874	-697
Kauno regionas				
Gimę	6 019	5 978	5 789	5 956
Mirę	7 985	8 012	8 042	7 846
Natūrali gyventojų kaita	-1966	-2034	-2253	-1890

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, Prienų rajono savivaldybė

2014 m. į Kaišiadorių miestą atvyko ir tai deklaravo 513 asmenų. Tais pačiais metais iš miesto išvyko ir šį faktą deklaravo 128 asmenys. Stebint ankstesnį laikotarpį – 2011-2013 metus – matyti, kad situacija yra analogiška – kiekvienais metais į Kaišiadorių miestą daugiau gyventojų atvyko, nei iš jo išvyko (Kaišiadorių mieste teigiamas migracijos saldo 2013 m. siekė +355, 2012 m. – +254, 2011 m. – +228) (S-4). Tikslūs atvykusiųjų ir išvykusiųjų duomenys yra pateikti 3.1.3. lentelėje.

3.1.3. lentelė. Tarptautinės migracijos duomenys Kaišiadorių mieste 2011-2014 m.

Rodiklis/metai	2011	2012	2013	2014

Atvykusieji	370	389	491	513
Išvykusieji	142	135	136	128

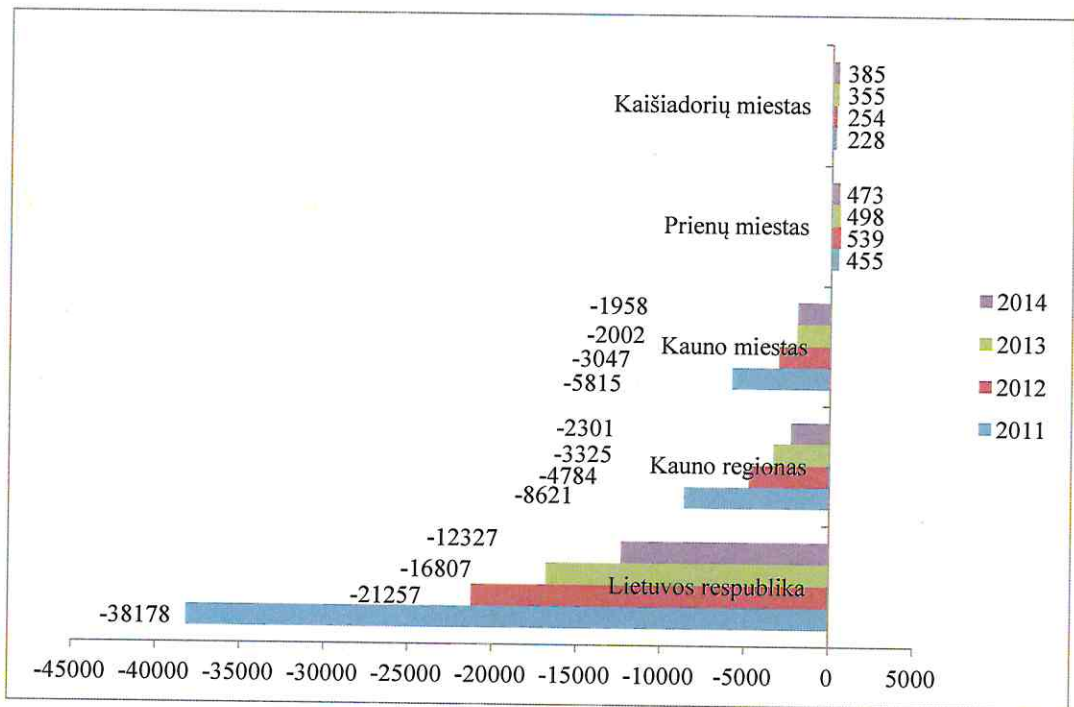
Šaltinis: Kaišiadorių miesto seniūnija

Fiksuojami migracijos rodikliai rodo teigiamas tendencijas ir leidžia teigti, kad žmonės atvyksta gyventi į Kaišiadorių miestą. Tačiau siekiant ilgalaikio laikotarpio rezultatų – darbingo amžiaus gyventojų ir vaikų skaičiaus augimo, – būtina spręsti ekonomines miesto problemas, t. y. skatinti darbo vietų kūrimąsi, didinti žmonių įsidarbinimo galimybes ir socialinę gerovę.

Nagrinėjant šalies rodiklius, svarbu paminėti, jog Lietuvoje situacija yra kardinaliai priešinga nei Kaišiadorių mieste – iš Lietuvos vis dar daugiau žmonių išvyksta nei į šalį atvyksta. Neigiamas migracijos saldo Lietuvoje 2014 m. siekė -12 327, 2013 m. – -16 807, 2012 m. – -21 257, 2011 m. – -38 178 .

Kauno regione situacija yra panaši kaip ir Lietuvoje, t. y. iš regiono daugiau gyventojų išvyksta (2014 m. regioną paliko 19 806, 2013 m. – 19 296, 2012 m. – 20 157, 2011 m. – 21 815 asmenų) nei į jį atvyksta (į regioną 2014 m. atvyko 17 505, 2013 m. – 15 971, 2012 m. – 15 373, 2011 m. – 13 194 asmenys). Neigiamas migracijos saldo regione 2014 m. siekė -2 301, 2013 m. – -3 325, 2012 m. – -4 784, 2011 m. – -8 621.

Situacija Kauno mieste nesiskiria nuo Kauno regiono bei Lietuvos bendros situacijos – tiek Kauno mieste, tiek regione bei Lietuvos Respublikoje pastebimas mažėjantis neigiamas migracijos saldo (žiūrėti 3.1.5. pav.). Kauno miestą 2014 m. paliko 9 234, 2013 m. – 8 960, 2012 m. – 9 419, 2011 m. – 10 900 gyventojų. Į šį miestą 2014 m. atvyko 7 276, 2013 m. – 6 958, 2012 m. – 6 372, 2011 m. – 5 085 gyventojai. Neigiamas migracijos saldo Kauno mieste 2014 m. siekė -1 958, 2013 m. – -2 002, 2012 m. – -3 047, 2011 m. – -5 815. Tuo tarpu Prienų mieste migracijos situacija yra panaši į Kaišiadorių miesto, kur fiksuojami teigiami migracijos rodikliai. 2011-2014 m. Prienų mieste fiksuojamas teigiamas migracijos saldo: Prienų miestą 2014 m. paliko 160, 2013 m. – 152, 2012 m. – 131, 2011 m. – 169 gyventojai. Į šį miestą 2014 m. atvyko 633, 2013 m. – 650, 2012 m. – 670, 2011 m. – 624 gyventojai (žiūrėti 3.1.5 pav.). Pažymėtina, jog Prienų miesto migracijos rodikliai absoliučiais skaičiais yra aukštesni lyginant su Kaišiadorių miesto, tačiau Kaišiadoryse pastebimas tolygus teigiamų migracijos rodiklių augimas, kai Prienų mieste migracijos rodikliai kinta netolygiai.

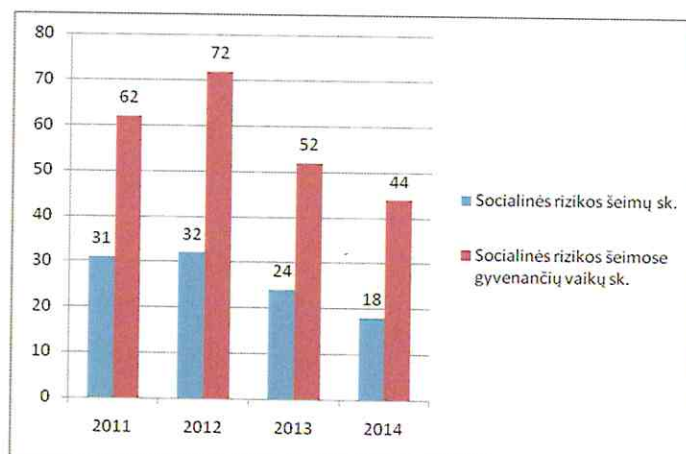

3.1.5. pav. Neto migracija 2011-2014 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas; Kaišiadorių miesto seniūnija, Prienų rajono savivaldybė

Socialinės situacijos apžvalga. Nors Kaišiadorių mieste dėl socialinių paslaugų įstaigų geografinio išsidėstymo paslaugos yra gerai prieinamos, mieste yra nemažai asmenų, patiriančių socialinę atskirtį ir patenkančių į socialinės rizikos asmenų grupę.

2014 m. Kaišiadorių mieste buvo įregistruota 18 socialinės rizikos šeimų. Šiose šeimose atitinkamai gyveno 44 vaikai. 2014 m. duomenis palyginus su 2010-2013 m. duomenimis, matyti, kad socialinės rizikos šeimų skaičius mieste kiekvienais metais palaipsniui vis mažėjo (žiūrėti 3.1.6. pav.). 2014 m. lyginant su 2012 m., kuomet šių šeimų skaičius Kaišiadorių mieste buvo didžiausias, stebimas akivaizdus šių šeimų skaičiaus mažėjimas – nagrinėjamas rodiklis sumažėjo beveik 43,7 proc. (2012 m. mieste gyveno 32 socialinės rizikos šeimos). Tokiose šeimose augančių vaikų skaičius sumenko 38,8 proc. (2012 m. šiose šeimose gyveno 72 vaikai) (S-5).

3.1.6. pav. Socialinės rizikos šeimų ir tokiose šeimose augusių vaikų skaičius Kaišiadorių mieste 2011-2014 m.

Kiekvienais metais vis mažėjantis socialinės rizikos šeimų ir tokiose šeimose augančių vaikų skaičius atskleidžia teigiamas teikiamų socialinių paslaugų galimybes sprendžiant Kaišiadorių miesto socialines problemas. Tačiau, kaip ir visoje Lietuvoje, ši problema Kaišiadorių mieste vis tiek dar išlieka aktuali. Kaip matyti 3.1.6 paveikslėlyje, socialinės rizikos šeimose augusių vaikų skaičius 2011-2014 m. sumažėjo 29 proc. Todėl ir ateityje svarbu užtikrinti socialinių paslaugų prieinamumą ir efektyvumą bei išnaudoti teikiamų socialinių paslaugų galimybes. Kaišiadorių rajono savivaldybės 2015 metų socialinių paslaugų plane nurodoma, kad savivaldybės rajone yra siekiama sudaryti sąlygas asmeniui (šeimai) ugdyti ar stiprinti gebėjimus ir galimybes spręsti savo socialines problemas, palaikyti socialinius ryšius su visuomene, taip pat padėti įveikti socialinę atskirtį. Todėl svarbu kuo kokybiškiau užtikrinti socialinę integraciją ir socialinės atskirties mažinimą Kaišiadorių mieste.

2014 m. Lietuvoje buvo įregistruota 9 930 socialinės rizikos šeimų, tokiose šeimose augo 19 668 vaikai. Atitinkamai 2013 m. visoje šalyje įregistruotos 10 235 minimos šeimos (jose gyveno 20 664 vaikai), 2012 m. – 10 389 šeimos (21 303 vaikai), 2011 m. – 10 608 šeimos (22 073 vaikai). Akivaizdu, kad situacija palaipsniui gerėja.

Vertinant situaciją Kauno regione, pastebima, kad socialinės rizikos šeimų ir jose augančių vaikų skaičius palaipsniui taip pat mažėja. 2014 m. Kauno regione registruotos 1 839 tokios šeimos (jose gyveno 3 350 vaikų), 2013 m. – 1 955 (3 649 vaikai), 2012 m. – 1 974 (3 879 vaikai), 2011 m. – 2 060 (4 122 vaikai) šeimų. Kauno mieste stebimos panašios tendencijos, tačiau 2014 m. lyginant su 2013 m., matyti, kad šeimų skaičius šiek tiek išaugo, t. y. 2014 m. Kaune fiksuotos 442 socialinės rizikos šeimos, kai tuo tarpu 2013 m. – 436. 2012 m. Kauno mieste gyveno 444, o 2011 m. – 524 tokios šeimos. Šiose šeimose augančių vaikų skaičius kiekvienais metais vis mažėjo – 2014 m. jose augo 620 vaikų, 2013 m. – 645, 2012 m. – 702, 2011 m. – 821 vaikas. Tuo tarpu Prienų mieste 2011-2014 m. pastebimas socialinės rizikos šeimų skaičiaus augimas (paaugo 10,6 proc.) ir jose augančių vaikų skaičiaus mažėjimas (sumažėjo 6,1 proc.). Socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičiaus mažėjimas pastebimas ir Kaišiadorių mieste, taip pat pažymėtina, jog tiek Kaišiadorių, tiek Prienų vaikų, augančių socialinės rizikos šeimose, skaičius mažėja tolygiai nuo 2012 metų (Prienų mieste 2012 m. buvo 91 socialinės rizikos šeimose augantis vaikas, 2013 m. – 82, 2014 – 77). Kaišiadorių mieste pastebimas ženklesnis socialinės rizikos šeimų ir socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičiaus mažėjimas negu Prienų mieste.

Lietuvoje socialinė pašalpa yra mokama tik nepasiturinčioms šeimoms (asmenims), socialinę pašalpą gaunančių šeimų (asmenų) skaičius parodo žmonių gyvenimo gerovę. 2014 m. Kaišiadorių mieste socialines pašalpas gavo 213 šeimų (2 481 asmuo). Šioms šeimoms (asmenims) iš viso buvo išmokėta 133,9 tūkst. EUR socialinių pašalpų. 2014 m. lyginant su 2011 m., matyti, kad socialines pašalpas gaunančių šeimų skaičius Kaišiadorių mieste sumažėjo 55,6 proc. (mieste socialinę pašalpą gaunančių asmenų skaičius – 62,0 proc.). Minėtu laikotarpiu išmokėtų socialinių pašalpų suma susitraukė 67,3 proc. (S-7). Detalūs socialinės pašalpos gavėjų skaičiai ir išmokėtos pašalpų sumos Kaišiadorių mieste pateiktos 3.1.4 lentelėje.

Nors nuo 2011 m. socialines pašalpas gaunančių šeimų (asmenų) skaičius ir išmokėtų socialinių pašalpų dydis sumažėjo gana ženkliai, tačiau 2014 m. socialinę pašalpą Kaišiadorių mieste vis dar gavo net 30,5 proc. miesto gyventojų. Tai reiškia, jog tiek asmenų gyvenimo skurdžiai ir jiems grėsė socialinė atskirtis. Tik darbo vietų kūrimas, profesinių įgūdžių tobulinimas ir verslumo skatinimas gali padidinti galimybes įsidarbinti ir užsidirbti sau ir šeimai pragyvenimui būtinas lėšas. Todėl tai turėtų tapti vienu prioritetinių miesto siekių.

3.1.4. lentelė. Socialinės pašalpos gavėjų skaičius ir išmokėtų pašalpų suma Kaišiadorių mieste

Rodiklis/ metai	2011	2012	2013	2014	2011-2014 m. pokytis, proc.
-----------------	------	------	------	------	-----------------------------

Socialinę pašalpą gaunančių šeimų skaičius	480	497	400	213	-55,6
Socialinę pašalpą gaunančių asmenų skaičius	6 541	5 654	4 344	2 481	-62,0
Išmokėta socialinės pašalpos, tūkst. EUR	408,9	344,7	258,6	133,9	-67,3

Šaltinis: Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius

2014 m. visoje Lietuvoje socialinę pašalpą gavo 140 114 pašalpos gavėjų (iš viso buvo išmokėta 103 786,5 tūkst. EUR socialinės pašalpos), 2013 m. – 190 009 (147 174 tūkst. EUR socialinės pašalpos), 2012 m. – 221 922 (173 622 tūkst. EUR socialinės pašalpos), 2011 m. – 221 062 (177 326 tūkst. EUR socialinės pašalpos) pašalpos gavėjai. Kauno regione pašalpų 2014 m. sulaukė 24 150 pašalpos gavėjai, 2013 m. – 32 194, 2012 m. – 36 812, 2011 m. – 36 514 pašalpos gavėjų. Kauno mieste socialinės pašalpos 2014 m. buvo išmokėtos 10 192 pašalpos gavėjams, 2013 m. – 12 923, 2012 m. – 14 308, 2011 m. – 13 868 pašalpos gavėjams. 2011-2014 m. laikotarpiu Prienų mieste socialinę pašalpą gaunančių šeimų skaičius sumažėjo 38,7 proc. (2011 m. – 693 socialinę pašalpą gaunančios šeimos, 2012 m. – 793, 2013 m. – 750, 2014 m. – 590), socialinę pašalpą gaunantys asmenys sumažėjo 25,2 proc. (2011 m. – 1 466 socialinę pašalpą gaunančių asmenų skaičius, 2012 m. – 1 587, 2013 m. – 1 344, 2014 m. – 1 097), o išmokėta socialinėms pašalpoms suma (eurais) sumažėjo 43 proc. (2011 m. – 585 248 EUR, 2012 m. – 612 232 EUR, 2013 m. – 532 882 EUR, 2014 m. – 333 364 EUR). Apibendrinant galima teigti, kad tiek šalyje, tiek Kauno regione, Kauno ir Prienų miestuose 2011–2014 m. išlieka socialinės pašalpos gavėjų skaičiaus mažėjimo tendencijos, tačiau lyginant Kaišiadorių ir Prienų miestų situaciją (t. y. miestų, kurie yra artimiausi pagal gyventojų skaičių Kauno regione), pastebima, jog Kaišiadorių mieste yra palankesnės socialinės situacijos tendencijos. Pastaroji tendencija leidžia daryti išvadą, jog būtina ir toliau stiprinti gyventojų socialinius įgūdžius, kurti ir plėtoti socialinių paslaugų tinklą).

Socialinę situaciją atspindi ir tyčinių susižalojimų skaičius. Kaišiadorių rajono savivaldybėje, ~~pastebimas tyčinių susižalojimų skaičiaus augimas: 2011-2014 m. tyčinių susižalojimų skaičius~~ išaugo 26,6 proc. Pastebima, jog didžioji dauguma tyčinių sužalojimų užfiksuojama Kaišiadorių mieste. 2014 m. Kaišiadorių rajono savivaldybėje buvo užfiksuota 19 tyčinių susižalojimų, iš kurių 16 užfiksuota Kaišiadorių mieste. 14-29 m. jaunimo tarpe taip pat pastebimas nežymus tyčinių susižalojimų skaičiaus augimas (S-8). Tai atskleidžia poreikį kurti ir vystyti naujas socialines bei kitas paslaugas, padedančias socialinėje atskirtyje esantiems asmenims gerinti psichoemocinę būklę bei prisidedančias prie tyčinių susižalojimų prevencijos.

Ekonominė apžvalga. Kaišiadorys – beveik pusiaukelėje tarp didžiausių Lietuvos miestų – Vilniaus ir Kauno, keliaujant magistrale automobiliu ar pasirinkus kelionę traukiniu. Važiuojant iš kitų Lietuvos miestų – Klaipėdos, Šiaulių, Radviliškio, Kėdainių, Jonavos – Kaišiadorys yra patogiai pasiekiami traukiniu. Keliais patogiu važiuoti iš Alytaus, Prienų, Birštono, Jonavos, Elektrėnų ir kitų miestų. Gerą susisiekimą lemia puiki Kaišiadorių geografinė padėtis – Kaišiadorys yra beveik Lietuvos viduryje. Greta esantys didieji Lietuvos miestai, geležinkelio linija, geri keliai, patogus oro uostų pasiekiamumas rodo, kad Kaišiadorys yra strategiškai patogi vieta verslo kūrimui ir vystymui.

Pagal veiklos rūšis Kaišiadorių mieste dominuoja įvairias paslaugas teikiančios įmonės, prekybos bei gamybos įmonės. Kaišiadorių mieste pastebima stipriai išvystyta paukštynų veikla – čia veikia du stambūs Lietuvos paukštynai: vienas didžiausių pramoninių paukštynų Lietuvoje – AB Kaišiadorių paukštynas bei AB Girelės paukštynas. Pagal darbuotojų skaičių didžiausia įmone mieste galima laikyti jau minėtą AB Kaišiadorių paukštyną, kuriame dirba beveik 900 darbuotojų. Prie didelių įmonių mieste priskiriama ir duonos bei pyrago gaminių kepykla UAB „Gudobelė“, durų ir surenkamų namų gamintoja UAB „Roda“, maisto produktais, namų apyvokos, ūkinėmis ir kitomis prekėmis prekiaujanti UAB „Aradva“, UAB Kaišiadorių butų ūkis, didmeninė ir mažmeninė prekyba ūkinėmis prekėmis, rankinio darbo ir elektros įrankiais, statybinėmis ir

cheminėmis medžiagomis užsiimanti UAB „Savigė“ ir antrasis paukštynas – UAB Girelės paukštynas.

Apie pusė Kaišiadorių rajone 2014 metais įkurtų verslo įmonių buvo registruotos Kaišiadorių ir Žiežmarių miestuose.

Stebint tikslų Kaišiadorių mieste veikiančių ūkio subjektų skaičių, matyti, kad šiame mieste pastaraisiais metais jų skaičius augo – lyginant 2011 m. su 2015 m., registruotų ūkio subjektų skaičiaus augimas siekė 10 proc. Tuo tarpu 2011-2015 m. veikiančių ūkio subjektų skaičius visoje Lietuvoje augo kiek mažiau – 6,5 proc., t. y. nuo 86 987, buvusių 2011 metais, iki 93 017 – 2015 metais veikiančių ūkio subjektų. Stebimas šio rodiklio augimas ir Kauno regione (5,1 proc.) bei Kauno mieste (6 proc.) (S-9). Tikslūs veikiančių ūkio subjektų skaičiai pateikiami 3.1.5. lentelėje.

3.1.5. lentelė. Veikiantys ūkio subjektai

Miestas/metai	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
Kaišiadorių miestas	247	258	264	270	275
Kauno miestas	12 142	11 681	11 932	12 405	12 914
Kauno regionas	17 660	17 121	17 573	18 327	18 604
Lietuvos Respublika	86 987	83 624	86 929	90 790	93 017

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos

Didžioji dalis Kaišiadorių miesto verslo objektų yra susitelkę centrinėje miesto dalyje, kur pritraukiama daug lankytojų, verslo paslaugų vartotojų ir verslo atstovų. Patogi įstaigų geografinė padėtis, gerai išvystytas susisiekimo infrastruktūros tinklas sudaro palankias sąlygas tolimesnei verslo plėtrai ir naujo verslo kūrimui. Siekiant išlaikyti esamas verslo pozicijas bei jas sustiprinti, tikslinga kompleksiskai investuoti į patrauklios aplinkos verslui kūrimą. Galima daryti prielaidą, kad suteikiant daugiau galimybių smulkiam ir vidutiniam verslui bei savarankišką veiklą pradedantiems gyventojams, suaktyvėtų teikiamų paslaugų apimtis, o miestas pajustų realią ekonominę naudą.

Išduotų verslo liudijimų skaičius taip pat atskleidžia teigiamą situaciją darbo rinkoje. Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenimis, 2014 m. Kaišiadorių rajono savivaldybėje buvo išduoti 629 verslo liudijimai. Atsižvelgiant į gyventojų skaičių Kaišiadorių mieste, galima teigti, jog preliminariai mieste buvo išduoti apie 160 verslo liudijimai. 2011 m. Kaišiadorių rajono savivaldybėje buvo išduoti 613 verslo liudijimai. Atsižvelgiant į gyventojų skaičių Kaišiadorių mieste, galima teigti, jog 2011 m. buvo išduoti apie 157 verslo liudijimai mieste. Pažymėtina, jog 2011-2014 m. preliminariai Kaišiadorių mieste išduotų verslo liudijimų skaičius nežymiai padidėjo 1,9 proc. Išduotų verslo liudijimų skaičiaus nežymus didėjimas atskleidžia būtinybę skatinti gyventojus imtis veiklos – ypačingai tai liečia įvairiais rankdarbiais užsiimančius asmenis, jaunos asmenis, kurie tik pradeda darbinę veiklą.

Skaičiuojama, kad 2016 m. sausio 1 d. Kaišiadorių mieste buvo užfiksuoti 297 bedarbiai (nedarbo lygis sudarė 5,8 proc.). Tuo tarpu visame Kauno regione 2015 m. spalio mėn. pab., Kauno teritorinės darbo biržos duomenimis, buvo 25 359 bedarbiai (bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų regione, 2015 m. spalio mėn. duomenimis, sudarė 7,1 proc.), o Kauno miesto savivaldybėje – 12 698 bedarbiai (bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų mieste, 2015 m. spalio mėn. duomenimis, siekė 6,9 proc.). Šalyje tuo pačiu laikotarpiu atitinkamai fiksuoti 150 072 bedarbiai (bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų šalyje, 2015 m. spalio mėn. duomenimis, sudarė 8,3 proc.). Ankstesnių metų rodikliai pateikti 3.1.6. lentelėje.

3.1.6. lentelė. Bedarbių skaičius 2011-2015 m.

Miestas/metai	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m. ³
Kaišiadorių miestas	553	441	426	312	297
Prienų miestas	1 116	942	884	781	642
Kauno miestas	20 370	18 851	16 600	13 484	12 698
Kauno regionas	39 683	36 818	32 747	26 993	25 359
Lietuvos Respublika	211 817	196 429	180 804	151 053	150 072

Šaltinis: Kauno teritorinės darbo birža ir Kauno teritorinės darbo biržos Prienų skyrius

Lentelė ir paveikslėlis iliustruoja, kad bedarbystė visoje Lietuvoje, Kauno regione ir Kauno mieste kiekvienais metais nuosekliai mažėja. Didžiausias pokytis, lyginant 2011 ir 2014 m., matyti Kaišiadorių mieste, kuriame bedarbystės rodikliai sumenko net 43,6 proc. Kauno regione, Kauno ir Prienų miestuose šiuo laikotarpiu bedarbystės mastai mažėjo taip pat: Kauno regione – 32 proc., Kauno mieste – 33,8 proc., Prienų mieste – 30 proc. Pažymėtina, jog Kaišiadorių mieste registruotų bedarbių skaičiaus sumažėjimas yra didesnis lyginant su Prienų miestu (S-10). Tuo tarpu lyginant šių teritorijų duomenis su situacija visoje šalyje, akivaizdu, kad Lietuvoje bedarbystės mastai mažėja kiek lėčiau, t. y. stebėtu laikotarpiu ji sumenko 28,7 proc. Tikėtina, jog vykdomos aktyvios darbo rinkos priemonės turi teigiamų rezultatų.

Viešoji infrastruktūros apžvalga. Kaišiadorių mieste švietimo veiklą vykdo 8 įstaigos: 1 profesinė mokykla, 1 gimnazija, 1 pagimnazija, 1 jaunimo ir suaugusiųjų mokykla, 1 specialioji mokykla, 2 lopšeliai-darželiai ir 1 pedagoginė psichologinė tarnyba. Čia pat veikia 2 neformalaus švietimo įstaigos: Kaišiadorių meno mokykla ir Kaišiadorių kūno kultūros ir sporto centras.

Mieste yra išvystyta sveikatos ir socialinė infrastruktūra – čia sveikatos priežiūros paslaugas gali suteikti 6 įstaigos (VšĮ Kaišiadorių ligoninė, VšĮ Kaišiadorių psichikos sveikatos centras, VšĮ Kaišiadorių pirminės sveikatos priežiūros centras, VšĮ Kaišiadorių greitosios medicinos pagalbos stotis, VšĮ Moters sveikatos centras ir UAB Kaišiadorių šeimos medicinos centras) ir 1 visuomenės sveikatos biuras. Socialinių paslaugų užtikrinimu mieste rūpinasi Kaišiadorių rajono savivaldybės administracija ir jos skyriai (Socialinės paramos skyrius, Vaiko teisių apsaugos skyrius ir kt.), mieste pagrindines socialines paslaugas teikia Kaišiadorių socialinių paslaugų centras. Nors Kaišiadorių mieste teikiamos sveikatos ir socialinės paslaugos, tačiau nėra specializuotų pagalbos centrų, teikiančių pagalbą smurto artimoje aplinkoje atvejais, dirbančiais su tyčiais susižalojimais ar jų prevencija. Taip pat trūksta socialinių paslaugų pabėgėliams ir asmenims, atvykusiems gyventi į Kaišiadoris, siekiant užkirsti kelią jų socialinei atskirčiai. Atsižvelgiant į socialinių paslaugų trūkumą, Kaišiadorių mieste reikėtų plėsti šias paslaugas ir gerinti jų prieinamumą.

Vertinant kultūros sritį, matyti, kad kultūros įstaigų teikiamų paslaugų įvairovė užtikrina visapusiškus vietos gyventojų kultūros poreikius. Mieste šias paslaugas miesto gyventojams ir svečiams teikia miesto centre įsikūrusios šios kultūros įstaigos: Kaišiadorių rajono savivaldybės viešoji biblioteka, Kaišiadorių kultūros centras, Kaišiadorių muziejus.

Kaišiadorių mieste jaunimu rūpinasi 5 organizacijos (Kaišiadorių rajono jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“, Kaišiadorių vyskupijos jaunimo centras, asociacija

³ Pateikiami 2015 m. spalio mėn. pabaigos duomenys, išskyrus Prienų miesto ir Kaišiadorių miesto 2015 metų duomenis. Prienų miesto registruotų bedarbių skaičiaus duomenys pateikiami 2015 m. gruodžio 1 d. Kaišiadorių miesto registruotų bedarbių skaičiaus duomenys pateikiami 2016 m. sausio 1 d.

kultūros klubas „Voras“, Kaišiadorių vyskupijos jaunimo centras ir Kaišiadorių jaunimo organizacija „Darbas“).

Mieste veikia 1 bažnyčia – miesto centre stovinti Kaišiadorių Kristaus Atsimainymo katedra. Netoliese yra įsikūrusi Kaišiadorių vyskupijos kurija.

Pažymėtina tai, jog Kaišiadorių mieste veiklą vykdo 4 seniūnaitijos. Seniūnaitijos ir jų išrinkti seniūnaičiai leidžia geriau suprasti mieste egzistuojančias socialines problemas ir pagrindinius gyventojų poreikius. Todėl svarbu ir toliau aktyviai rūpintis esama sukurta infrastruktūra ir vystyti naujas idėjas, prisidedančias prie socialinės atskirties mažinimo bei socialinės integracijos didinimo.

3.2. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ

Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė yra atliekama remiantis bendrąja miesto situacija bei atlikta suinteresuotų grupių apklausa. Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizės rezultatai pateikiami 3.2.1 lentelėje. Skliausteliuose išskiriamas kodas žymi susietumą su ankstesnėje dalyje pateikta statistine informacija.

3.2.1. lentelė. Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kaišiadorių miestas yra įsikūręs patogioje strateginėje vietoje: nuo Kauno miesto nutolęs 45,5 km, nuo Vilniaus miesto – 68,4 km. (S-1) 2. Teigiami migracijos rodikliai atskleidžia miesto potencialą tapti darbingu žmonių miestu. (S-4) 3. Mažėjantis socialinės rizikos šeimų ir jose augančių vaikų bei socialinę pašalpą gaunančių asmenų ir šeimų skaičius atskleidžia teigiamus socialinių paslaugų ir kitų socialinių intervencijų rezultatus. (S-5, S-7) 4. Augantis veikiančių ūkio subjektų skaičius atskleidžia verslumui palankią aplinką. (S-9) 5. Mažėjantis bedarbių skaičius leidžia daryti išvadą, jog aktyvios darbo rinkos priemonės turi teigiamus rezultatus. (S-10) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Neigiama natūrali gyventojų kaita sietina su mažėjančiu gyventojų skaičiumi mieste bei gyventojų pasirinkimu dirbti ir kurti šeimą ne Kaišiadorių mieste. (S-2, S-3) 2. Tyčinių susižalojimų susikonglomeravimas Kaišiadorių mieste, specializuotų socialinės pagalbos organizacijų nebuvimas atskleidžia neigiamą miesto socialinę situaciją. (S-8) 3. Didėjantis pensinio amžiaus gyventojų skaičius sukelia netolygumus darbo rinkoje užtikrinant ekonominį augimą. (S-6)
GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
<ol style="list-style-type: none"> 1. Skatinti socialinėje atskirtyje esančių asmenų socialinės integracijos ir užimtumo galimybes. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Intensyvi jaunimo emigracija į didžiuosius miestus bei užsienio valstybes.

<p>2. Plėtoti psichosocialines ir sociokultūrinės paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams.</p> <p>3. Skatinti savanorišką veiklą siekiant, kad gyventojai aktyviai prisidėtų prie sprendžiamų miesto problemų.</p> <p>4. Plėtoti jaunimui skirtų užimtumo iniciatyvų tinklą.</p> <p>5. Skatinti smulkų ir itin smulkų verslą bei verslą ar savarankišką pradedančių asmenų veiklą, prisidedančią prie nedarbo mažinimo bei naujų darbo vietų kūrimo.</p> <p>6. Vystyti „pagalbos sau per pagalbos kitam“ principo užtikrinimą sprendžiant socialines problemas.</p> <p>7. Skatinti mieste esančių bendruomenių, socialinių partnerių tarpusavio bendradarbiavimą sprendžiant socialines ir ekonomines problemas.</p> <p>8. Skatinti socialinio verslo iniciatyvas, siekiant socialinės atskirties mažinimo ir socialinės integracijos didinimo.</p> <p>9. Kurti informacinės sklaidos tinklus, orientuotus į pažeidžiamas gyventojų grupes.</p>	<p>2. Nepakankamas finansavimas nevyriausybiniam sektoriui sprendžiant bei prisidedant prie socialinių problemų prevencijos.</p> <p>3. Verslą ar savarankišką veiklą pradedančių asmenų verslumo žinių ir įgūdžių trūkumas.</p> <p>4. Vietos valdžios, verslo ir nevyriausybinių sektoriaus bei bendruomenių nesusikalbėjimas sprendžiant problemas.</p> <p>5. Nepakankama komunikacija ir nenoras dalintis gerąja patirtimi tarp skirtingų sektorių, siekiančių prisidėti prie socialinių ir ekonominių problemų sprendimo.</p>
--	--

Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategija prisideda prie Kauno regiono integruotos teritorijų vystymo programos (patvirtintos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2015 m. rugsėjo 9 d. įsakymu Nr. 1V-709) ir šių konkrečių tikslų ir uždavinių:

Kauno regiono integruotos teritorijų vystymo programos tikslai	Kauno regiono integruotos teritorijų vystymo programos uždaviniai
1. Tikslas: Padidinti gyventojų verslumą ir užimtumą, kuriant ir išlaikant darbo vietas, didinant verslo įvairovę ir darbo vietų pasiekiamumą	1.1. Uždavinys: Pritraukti investicijas, pertvarkant pagrindines miestų viešąsias erdves ir aktyvinant miestų traukos centrus 1.2. Uždavinys: Gerinti darbo jėgos judėjimo galimybes, nedidinant neigiamo poveikio aplinkai

Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategija prisideda prie Kauno regiono plėtros plano iki 2020 metų (patvirtintas Kauno regiono plėtros tarybos 2010 m. gegužės 25 d. sprendimu Nr.1) **Pažangios ekonomikos** (nr.1) ir **Gyvenimo kokybės** (nr.2) **prioritetų**, bei tikslų ir uždavinių įgyvendinimo:

Kauno regiono plėtros plano tikslai	Kauno regiono plėtros plano uždaviniai
<p>Pažangios ekonomikos prioriteto 1 Tikslas Plėtoti Kauno regioną kaip mokslo ir verslo partnerystę pagrįstą aukštos pridėtinės vertės pramonės kraštą</p>	<p>1 Uždavinys Šalies ir tarptautiniu mastu įtvirtinti Kauno regiono, kaip modernios ir konkurencingos pramonės krašto, įvaizdį 2 Uždavinys Sudaryti sąlygas modernios bei konkurencingos pramonės plėtotei, investicijoms, kuriant darbo vietas, socialiai atsakingą verslą, užtikrinant darnią ir kompleksinę regiono plėtrą</p>
<p>Pažangios ekonomikos prioriteto 2 Tikslas Padidinti gyventojų verslumą ir užimtumą, kuriant ir išlaikant darbo vietas, didinant verslo įvairovę ir darbo vietų pasiekiamumą</p>	<p>1 Uždavinys Skatinti verslumą ir ūkio įvairovę, pritaikant viešuosius statinius verslo ir bendruomeniniams poreikiams 2 Uždavinys Kurti naujas darbo vietas, pritraukiant investicijas į viešąsias (apleistas, nenaudojamas ir nepakankamai naudojamas) erdves</p>
<p>Gyvenimo kokybės prioriteto 3 Tikslas Užtikrinti teikiamų socialinių paslaugų prieinamumą</p>	<p>1 Uždavinys Plėtoti socialines paslaugas, skirtas socialiai pažeidžiamų grupių asmenų integravimui į regiono socialinį ir ekonominį gyvenimą</p>
<p>Gyvenimo kokybės prioriteto 5 Tikslas Plėtoti socialinę infrastruktūrą ir bendruomenines iniciatyvas, skirtas gyventojų gyvenimo kokybės ir gyvenamosios aplinkos gerinimui</p>	<p>2 Uždavinys Remti bendruomenines iniciatyvas ir prevencines bei edukacines programas</p>

Stiprybių, silpnybių, grėsmių ir galimybių analizė atskleidė, jog Kaišiadorių mieste būtinos naujos iniciatyvos siekiant mažinti esamas socialines problemas bei didinti socialinę įvairių tikslinių grupių integraciją. Atlikta stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė atskleidė ir Kaišiadorių miesto vietos plėtros poreikius, kuriuos patvirtina ir atlikta suinteresuotų grupių apklausa (žiūrėti 1 priedą) bei susitikimuose su bendruomene išsakytos nuomonės.

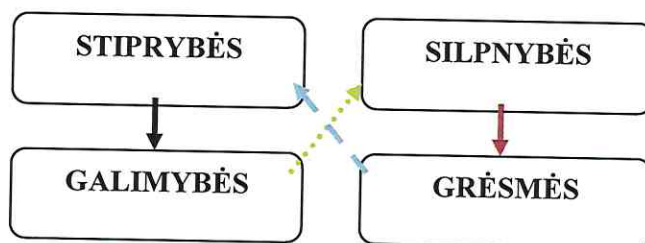
Remiantis atlikta teritorijos demografinė, socialinė ir ekonominė analizė, stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analize bei Kauno regiono integruotos teritorijų vystymo programos iškeltais tikslais ir uždaviniais, galima apibendrinti pagrindinius Kaišiadorių miesto poreikius ir galimybes. Kaišiadoryse kaip strategiškai patogiame geografiniame mieste yra **galimybių** kurti ir vystyti smulkų, vidutinį verslą, suteikiant pagalbą verslą ar savarankišką veiklą pradedantiems asmenims, kas taip pat prisidėtų ir prie nedarbo mažinimo (stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizėje nustatytais: 1, 2, 4, 5 stiprybėmis, 1, 3 silpnybėmis, 5, 7, 8 galimybėmis ir 1, 3, 5 grėsmėmis). Taip pat Kaišiadorių mieste fiksuojamas naujų socialinių ir kitų paslaugų kūrimo ir vystymo **poreikis**, siekiant sumažinti socialinę atskirtį bei padidinti socialinę integraciją (stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizėje nustatytais: 3 stiprybe, 2 silpnybe, 1, 2, 3, 4, 6, 9 galimybėmis ir 2, 4 grėsmėmis).

4. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI BEI INTEGRUOTO IR NOVATORIŠKO STRATEGIJOS POBŪDŽIO APIBŪDINIMAS

4.1. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI

Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategijai nustatyti tikslai ir uždaviniai bei jų įgyvendinimo stebėsenos rodikliai. Strategijoje nustatyti tikslai ir uždaviniai yra realūs ir įgyvendinami, jų pasiekimai yra išmatuojami, o išorinės galimybės ir turimi ištekliai yra įvertinti. Strategijoje yra nustatyti du tikslai, kuriais siekiama prisidėti prie 2014-2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu 8.6 investicinio prioriteto „Bendruomenės inicijuojamų vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ 8.6.1. konkretaus uždavinio „Pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius“ įgyvendinimo siekimo Kaišiadorių mieste.

Formuojant Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės strategijos tikslus ir uždavinius, buvo remiamasi stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių ryšiais. Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių ryšiai yra nagrinėjami taip: (1) kaip panaudoti stiprybes galimybėms įgyvendinti; (2) kaip ištaisyti silpnybes pasinaudojant galimybėmis; (3) kaip panaudoti stiprybes grėsmėms sumažinti; (4) kokias silpnybes reikia pašalinti, kad sumažėtų grėsmės (žiūrėti 4.1.1 pav.)

4.1.1 pav. Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių ryšių analizės logika

Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė, poreikių išskyrimas leido suformuoti Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategijos tikslus ir uždavinius. Kiekvienas tikslas ir uždavinys pasirenkamas įvertinus alternatyvius tikslus ir uždavinius. Taip pat kiekvienam tikslui nustatomi efekto ir rezultato rodikliai, kiekvienam uždaviniui – rezultato ir produkto rodikliai (žiūrėti 4.1.2. lentelę).

4.1.2. lentelė. Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategijos tikslai, uždaviniai ir stebėsenos rodikliai

1 TIKSLAS	METAI	
	2017	2022
PLĖSTI SOCIALINES IR KITAS PASLAUGAS IR JŲ GAVĖJŲ TIKSLINĘ GRUPE, MAŽINANT NEIGIAMĄ SOCIALINĘ SITUACIJĄ MIESTE		
Tikslo įgyvendinimas leis spręsti atliktoje stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizėje nustatytą silpnybę „tyčinių susižalojimų susikongravimas Kaišiadorių mieste, specializuotų		

socialinės pagalbos organizacijų nebuvimas atskleidžia neigiamą miesto socialinę situaciją“ ir pasinaudoti stiprybe, jog „Mažėjantis socialinės rizikos šeimų ir jose augančių vaikų bei socialinę pašalpą gaunančių asmenų ir šeimų skaičius atskleidžia teigiamus socialinių paslaugų ir kitų socialinių intervencijų rezultatus“ pasinaudojant tokiomis galimybėmis kaip „skatinti savanorišką veiklą siekiant, kad gyventojai aktyviai prisidėtų prie sprendžiamų miesto problemų“, „Plėtoti psichosocialines ir sociokultūrines paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams“, „Skatinti savanorišką veiklą siekiant, kad gyventojai aktyviai prisidėtų prie sprendžiamų miesto problemų“, „Vystyti „pagalbos sau per pagalbos kitam“ principo užtikrinimą teikiant psichosocialinę pagalbą“, „Skatinti mieste esančių bendruomenių, socialinių partnerių tarpusavio bendradarbiavimą sprendžiant socialines ir ekonomines problemas“, „Kurti informacinės sklaidos tinklus, orientuotus į pažeidžiamas gyventojų grupes“. Išskirtos silpnybės sprendimas leis sumažinti šias grėsmes: „Nepakankamas finansavimas nevyriausybiniam sektoriui sprendžiant bei prisidedant prie socialinių problemų prevencijos“, „Vietos valdžios, verslo ir nevyriausybinių sektorių bei bendruomenių nesusikalbėjimas sprendžiant problemas“. Kaišiadorių mieste svarbu sukurti ir vystyti naujas socialines, psichosocialines ir kitas paslaugas, siekiant mažinti gyventojų socialinę atskirtį, didinti socialinę integraciją ir spręsti socialines ir kitas problemas.

Įvertinti alternatyvūs tikslai: (1) plėsti socialines ir kitas paslaugas ir jų gavėjų tikslinę grupę mažinant neigiamą socialinę situaciją mieste; (2) plėsti sociokultūrines paslaugas ir jų gavėjų skaičių, mažinant neigiamą situaciją mieste; (3) teikti socialines paslaugas socialinių pašalpų gavėjams, siekiant mažinti neigiamą situaciją mieste. (2) tikslas apriboja teikiamų paslaugų specifiką ir orientuojasi tik į socialines paslaugas, (3) tikslas apriboja paslaugų gavėjų grupę (nustatoma tik socialines pašalpas gaunanti tikslinė grupė), tuo tarpu (1) tikslas turi didesnę poveikį socialinės atskirties mažinimui ir geriau išnaudoja galimybes, mažina silpnybės poveikį ir grėsmes bei turi didesnę poveikį socialinei situacijai Kaišiadorių mieste. (1) tikslas yra orientuotas į kelių rūšių paslaugas bei nėra apribotas siaura tiksline grupe.

Tikslinė grupė:

- *Socialinę atskirtį patiriantys asmenys (socialinės rizikos šeimos, socialinės rizikos šeimose augantys vaikai ir jaunuoliai, darbingi gyventojai, kurių namų ūkio pajamos neviršija namų ūkio skurdo rizikos ribos, moterys, patiriančios smurtą artimoje aplinkoje, socialinę atskirtį dėl amžiaus, tautybės, seksualinės orientacijos ir kitų priežasčių patiriantys asmenys, pabėgėliai, neįgalieji)*

Tikslas yra tiesiogiai susijęs ir prisideda prie Kauno regiono plėtros plano 2.3. Tikslas: Užtikrinti teikiamų socialinių paslaugų prieinamumą 2.3.1. Uždavinio: plėtoti socialines paslaugas, skirtas socialiai pažeidžiamų grupių asmenų integravimui į regiono socialinį ir ekonominį gyvenimą bei 2.5. Tikslas: Plėtoti socialinę infrastruktūrą ir bendruomenines iniciatyvas, skirtas gyventojų gyvenimo kokybės ir gyvenamosios aplinkos gerinimui 2.5.2. Uždavinio: Remti bendruomenines iniciatyvas ir prevencines bei edukacines programas.

Efeko rodikliai:

Piniginės socialinės paramos gavėjų skaičius, tenkantis 1000-iai gyventojų. 2014 m. socialinę pašalpą gaunančių asmenų skaičius buvo 2 481 (2014 m. Kaišiadorių mieste buvo 8 243 gyventojai), t.y. 1000 gyventojų teko 301 socialinės paramos gavėjų skaičius. Planuojama, jog 2022 metų pabaigoje socialinę pašalpą gaunančių asmenų skaičius sumažės 15 proc., t.y. planuojama, jog 2022 m. pabaigoje piniginę socialinę paramą gaunančių asmenų skaičius, tenkantis 1000-iai gyventojų bus 256. Tai rodyt išaugusią socialinę integraciją ir padidėjusius gyventojų įgūdžius aktyviai dalyvauti visuomeninėje veikloje bei darbo rinkoje pragyvenant ne iš socialinės paramos, o iš darbo užmokesčio ar kitų su darbu susijusių pajamų.

Rezultato rodikliai:

- Socialinės rizikos šeimų ir jose augančių vaikų skaičius. Planuojama, jog 2022 metų pabaigoje bus fiksuojamas 27 proc. socialinėse rizikos šeimose gyvenančių vaikų mažėjimo skaičiaus pokytis bei 39 proc. socialinės rizikos šeimų skaičiaus mažėjimo pokytis. (2011-2014 m. socialinės rizikos šeimų sumažėjo 29 proc., vaikų, augančių socialinės rizikos šeimose skaičius sumažėjo 41 proc. – remiantis šiomis tendencijomis, planuojama, jog suteiktos socialinės paslaugos prisidės prie šios tikslinės grupės skaičiaus mažėjimo ir pastaroji grupė sumažės sekančiai: 27 proc. (socialinės rizikos šeimos) ir 39 proc. (vaikų, augančių socialinės rizikos šeimose).

1.1. UŽDAVINYS

METAI

KURTI IR VYSTYTI NAUJAS PSICHOSOCIALINES IR KITAS PASLAUGAS SOCIALIAI PAŽEIDŽIAMOMS GRUPĖMS, ESANČIOMS SOCIALINĖJE ATSKIRTYJE KAIŠIADORIŲ MIESTE MAŽINANT SOCIALINIŲ PAŠALPŲ GAVĖJŲ SKAIČIŲ

2017

2022

Uždavinio įgyvendinimas leis pasinaudoti atliktoje stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizėje nustatyta stiprybe, jog „mažėjantis socialinės rizikos šeimų ir jose augančių vaikų bei socialinę pašalpą gaunančių asmenų ir šeimų skaičius atskleidžia teigiamus socialinių paslaugų ir kitų socialinių intervencijų rezultatus“. Pasinaudojus gerąja patirtimi, bus siekiama kurti tikslingas socialines, psichosocialines ir kitas paslaugas socialiai pažeidžiamoms grupėms, esančioms socialinėje atskirtyje. Socialinių ir kitų paslaugų kūrimas ir plėtra leis užtikrinti didesnę socialinių paslaugų infrastruktūrą bei skatins socialinių problemų prevenciją. Socialinių ir kitų paslaugų plėtra prisidės prie socialinės paramos sistemos efektyvumo, siekiant sumažinti socialinių pašalpų gavėjų skaičių, suteikiant jiems reikalingų įgūdžių, leidžiančių lengviau integruotis į visuomenę ir darbo rinką.

Įvertinti alternatyvūs uždaviniai: (1) kurti ir vystyti naujas psichosocialines ir kitas paslaugas socialiai pažeidžiamoms grupėms Kaišiadorių mieste mažinant socialinių pašalpų gavėjų skaičių; (2) kurti ir vystyti socialines paslaugas socialiai pažeidžiamoms grupėms Kaišiadorių mieste mažinant socialinių pašalpų gavėjų skaičių; (3) vystyti esamas psichosocialines ir kitas socialines paslaugas socialiai pažeidžiamoms grupėms Kaišiadorių mieste mažinant socialinių pašalpų gavėjų skaičių. (2) uždavinys apriboja paslaugas (orientuojasi tik į socialines), o (3) uždavinys nesiekia kurti naujų paslaugų, todėl, siekiant prisidėti prie didesnės socialiai pažeidžiamos tikslinės grupės, pasirenkamas (1) uždavinys.

Uždaviniui priskirtas strategijos rezultatas:

Socialinės rizikos šeimų ir jose augančių vaikų skaičius.

Planuojama, jog 2022 metų pabaigoje bus fiksuojamas 27 proc. socialinėse rizikos šeimose gyvenančių vaikų mažėjimo skaičiaus pokytis bei 39 proc. socialinės rizikos šeimų skaičiaus mažėjimo pokytis (2011-2014 m. socialinės rizikos šeimų sumažėjo 29 proc., vaikų, augančių socialinės rizikos šeimose skaičius sumažėjo 41 proc. – remiantis šiomis tendencijomis, planuojama, jog suteiktos socialinės paslaugos prisidės prie šios tikslinės grupės skaičiaus mažėjimo ir pastaroji grupė sumažės sekančiai: 27 proc. (socialinės rizikos šeimos) ir 39 proc. (vaikų, augančių socialinės rizikos šeimose).

Produkto rodikliai:

- Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius. Planuojama, jog 2022 metų pabaigoje bus įgyvendinti 5 projektai, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendins socialiniai partneriai ar NVO.
- BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes). Planuojama, jog 2022 metų pabaigoje BIVP projektuose bus sudalyvavę 40 dalyviai.
- Nuo tyčinių susižalojimų mirusių asmenų skaičius. 2022 metais planuojama, jog nuo tyčinių susižalojimų bus mirę 14 ir mažiau asmenų (*remiantis 2014 m. statistika*).
- Sukurtos naujos socialinės ir kitos paslaugos. Planuojama, jog 2022 metų pabaigoje bus sukurtos 3 socialinės ir kitos paslaugos (*gyvenimo konsultanto paslauga; smurtą artimoje aplinkoje patiriančių moterų konsultavimas; socialinėje atskirtyje esančio jaunimo savipagalbos grupių organizavimas*) 39 proc. (vaikų, augančių socialinės rizikos šeimose).

2 TIKSLAS	METAI	
MAŽINTI NEDARBA SKATINANT DARBINGŲ IR NEAKTYVIŲ KAIŠIADORIŲ MIESTO GYVENTOJŲ VERSLUMĄ IR UŽIMTUMĄ	2017	2022
<p>Tikslo įgyvendinimas leis spręsti atliktoje stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizėje nustatytas silpnybes, jog „mažėjantis gyventojų (vaikų, jaunimo, darbingų gyventojų) skaičius atskleidžia bendrąsias demografines tendencijas bei gyventojų pasirinkimą gyventi ir dirbti didesniuose miestuose ar užsienio valstybėse“ bei „didėjantis pensinio amžiaus gyventojų skaičius sukelia netolygumus darbo rinkoje užtikrinant ekonominį augimą“ ir pasinaudoti šiomis stiprybėmis „Kaišiadorių miestas yra įsikūręs patogioje strateginėje vietoje: nuo Kauno miesto nutolęs 45,5 km, nuo Vilniaus miesto – 68,4 km.“, „teigiami migracijos rodikliai atskleidžia miesto potencialią tapti darbingų žmonių miestu“, „augantis veikiančių ūkio subjektų skaičius atskleidžia verslumui palankią aplinką“, „mažėjantis bedarbių skaičius leidžia daryti išvadą, jog aktyvios darbo rinkos priemonės turi teigiamus rezultatus“ pasinaudojant tokiomis galimybėmis kaip „Plėtoti jaunimui skirtų užimtumo iniciatyvų tinklą“, „Skatinti smulkų ir itin smulkų verslą bei verslą ar savarankišką pradedančių asmenų veiklą, prisidedančių prie nedarbo mažinimo bei naujų darbo vietų kūrimo“, „Skatinti socialinio verslo iniciatyvas, siekiant socialinės atskirties mažinimo ir socialinės integracijos didinimo“. Išskirtos silpnybės sprendimas leis sumažinti šias grėsmes: „Intensyvi jaunimo emigracija į didžiuosius miestus bei užsienio valstybes“, „Verslą ar savarankišką veiklą pradedančių asmenų verslumo žinių ir įgūdžių trūkumas“, „Nepakankama komunikacija ir nenoras dalintis gerąja patirtimi tarp skirtingų sektorių, siekiančių prisidėti prie socialinių ir ekonominių problemų sprendimo“. Užimtumo ir verslumo galimybių skatinimas prisidės prie nedarbo mažinimo, nes neaktyvūs ir darbingi gyventojai, turintys sunkumų darbo rinkoje, turės galimybę įgyti reikalingų įgūdžių ir gaus reikiamą pagalbą verslo ar savarankiškos veiklos pradžioje.</p>		
<p>Įvertinti alternatyvūs tikslai: (1) mažinti nedarbą skatinant darbingų ir neaktyvių Kaišiadorių miesto gyventojų verslumą ir užimtumą; (2) mažinti nedarbą skatinant nedirbančio, nesimokančio ir nestudijuojančio jaunimo užimtumą; (3) mažinti nedarbą sukuriant daugiau galimybių neįgaliesiems asmenims, kuriems nustatytas dalinis nedarbingumas. (2) tikslas apribojama tiksline grupe, į kurią būtų orientuotas tikslas, (3) tikslas orientuotųsi tik į neįgaliosius asmenis, tuo tarpu (1) tikslas orientuojasi į visus darbingus bei neaktyvius asmenis.</p>		
<p>Tikslinė grupė:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Nedirbantis, nestudijuojantis ir nesimokantis jaunimas.</i> • <i>Darbingi bedarbiai.</i> • <i>Verslą ar savarankišką veiklą pradedantys asmenys.</i> • <i>Neaktyvūs darbingo amžiaus asmenys (mamos, auginančios vaikus iki trijų metų, vyresnio amžiaus asmenys ir kiti gyventojai).</i> • <i>Nedirbantis, nestudijuojantis ir nesimokantis jaunimas.</i> • <i>Darbingi Kaišiadorių miesto gyventojai, kurių namų ūkio pajamos neviršija namų ūkio skurdo rizikos ribos.</i> 		
<p>Tikslas yra tiesiogiai susijęs ir prisideda prie Kauno regiono integruotos teritorijų vystymo programos 1 Tikslo: Padidinti gyventojų verslumą ir užimtumą, kuriant ir išlaikant darbo vietas, didinant verslo įvairovę ir darbo vietų pasiekiamumą 1.1. Uždavinio: Pritraukti investicijas, pertvarkant pagrindines miestų viešąsias erdves ir aktyvinant miestų traukos centrus bei 1.2. Uždavinio: Gerinti darbo jėgos judėjimo galimybes, nedidinant neigiamo poveikio aplinkai.</p> <p>Taip pat tikslas yra tiesiogiai susijęs ir prisideda prie Kauno regiono plėtros plano 1.1 Tikslo: Plėtoti Kauno regioną kaip mokslo ir verslo partnerystę pagrįstą aukštos pridėtinės vertės pramonės kraštą 1.1.1. Uždavinio: Šalies ir tarptautiniu mastu įtvirtinti Kauno regiono, kaip modernios ir konkurencijos pramonės krašto įvaizdį bei 1.1.2. Uždavinio: Sudaryti sąlygas modernios bei konkurencijos pramonės plėtočiai,</p>		

investicijoms, kuriant darbo vietas, socialiai atsakingą verslą, užtikrinant darnią ir kompleksišką regiono plėtrą ir 1.2. Tikslo: Sudaryti palankias sąlygas smulkaus ir vidutinio verslo įmonių plėtrai 1.2.1. Uždavinio: Gerinti verslo aplinkos sąlygas, įgalinančias plėtotis smulkiam ir vidutiniam verslui bei didinti jo konkurencingumą bei 1.2.2. Uždavinio: Plėtoti kompleksinį verslo informacijos, mokymo ir konsultavimo paslaugas teikiančių centrų tinklą, didinti teikiamų paslaugų skaičių ir gerinti jų kokybę.

Efekto rodikliai:

- Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (proc.). Planuojama, jog 2022 m. registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus asmenų gyventojų santykis bus 4,1 proc. 2014 m. buvo fiksuojamas registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų 5,6 proc. santykis, o 2011 m. – 8,6 proc. 2011-2014 m. buvo fiksuojamas 3 proc. registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykio pokytis. Tikima, jog iki 2022 m. pabaigos pastarasis pokytis bus 1,5 proc., t.y. 2022 m. pabaigoje registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis bus 4,1 proc.

Rezultato rodikliai:

- „BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis“. Iš viso į 2 tikslo veiklas planuojama įtraukti 157 dalyvius. Siekiama, kad 35 dalyvių padėtis būtų pagerėjusi po projekto veiklų, t.y. 22,3 proc. (35/157*100) dalyvių padėtis būtų pagerėjusi.
- Socialinių partnerių organizacijose ar NVO savanoriaujantys dalyviai (vietos bendruomenės nariai) praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose. 2022 metais planuojama, jog socialinių partnerių organizacijoje ar NVO savanoriaujančių dalyvių bus 20, t.y. 12,7 proc. dalyvių savanoriaus partnerių organizacijoje po dalyvavimo projekto veiklose (20/157*100).

2.1. UŽDAVINYS

METAI

ĮGYVENDINTI UŽIMTUMĄ SKATINANČIAS INICIATYVAS DIDINANT NEAKTYVIŲ DARBINGŲ ASMENŲ PROFESINĘ KVALIFIKACIJĄ IR DARBO ĮGŪDŽIUS

2017

2022

Uždavinio įgyvendinimas leis pasinaudoti atliktoje stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizėje nustatyta **stiprybe**, jog „*mažėjantis bedarbių skaičius leidžia daryti išvadą, jog aktyvios darbo rinkos priemonės turi teigiamus rezultatus*“. Skatinant užimtumą, gyventojai turės daugiau galimybių gerinti savo įgūdžius darbo rinkoje, kas leis pagerinti ir jų situaciją darbo rinkoje.

Įvertinti alternatyvūs uždaviniai: (1) plėtoti užimtumą skatinančias iniciatyvas didinant neaktyvių darbingų asmenų profesinę kvalifikaciją ir darbo įgūdžius; (2) plėtoti užimtumą skatinančias iniciatyvas didinant jaunimo profesinę kvalifikaciją ir darbo įgūdžius; (3) plėtoti užimtumą skatinančias iniciatyvas stiprinant bedarbių darbo įgūdžius. (2) uždavinys orientuotas tik į jaunimą, (3) uždavinys siekia stiprinti bedarbių darbo įgūdžius, tuo tarpu (1) uždavinys siekia suteikti profesinės kvalifikacijos ir darbo įgūdžių įgijimo galimybes darbingiems neaktyviems asmenims, t.y. tiems asmenims, kurie yra neaktyvūs darbo rinkoje ir visuomeninėje veikloje.

Uždaviniui priskirtas strategijos rezultatas:

- Socialinių partnerių organizacijose ar NVO savanoriaujantys dalyviai (vietos bendruomenės nariai) praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose. 2022 metais planuojama, jog socialinių partnerių organizacijoje ar NVO savanoriaujančių dalyvių bus 20, t.y. 12,7 proc. dalyvių savanoriaus partnerių organizacijoje po dalyvavimo projekto veiklose (20/157*100).

Produkto rodikliai:

- BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes). Planuojama, jog 2022 metų pabaigoje BIVP projektuose bus sudalyvavę 51 dalyvis.
- Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius. Planuojama, jog 2022 metų pabaigoje bus įgyvendinti 2 projektai, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendins socialiniai partneriai ar NVO.
- Suorganizuotų užimtumą skatinančių renginių skaičius. 2022 metais planuojama, jog projekto veiklose bus suorganizuoti 5 renginiai, skatinantys gyventojų užimtumą.

<ul style="list-style-type: none"> Suorganizuotų neformalaus švietimo mokymų skaičius. Planuojama, jog 2022 metais projekto metu bus suorganizuoti ne mažiau kaip 10 neformalaus švietimo mokymų. 		
2.2. UŽDAVINYS		METAI
UŽTIKRINTI REIKIAMĄ PAGALBĄ VERSLO AR SAVARANKIŠKOS VEIKLOS KŪRIMO IR PLĖTOJIMO PROCESĖ	2017	2022
<p>Uždavinio įgyvendinimas leis pasinaudoti stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizėje nustatyta stiprybe, jog „<i>augantis veikiančių ūkio subjektų skaičius atskleidžia verslumui palankią aplinką</i>“. Augantis veikiančių ūkio subjektų skaičius leidžia lengviau integruotis naujoms iniciatyvoms mieste.</p>		
<p>Įvertinti alternatyvūs uždaviniai: (1) užtikrinti reikiamą pagalbą verslo ar savarankiškos veiklos kūrimo ir plėtojimo procese; (2) suteikti pagalbą bankrutuojančiam verslui; (3) suteikti pagalbą naujai įsikūrusio verslo valdymo organų atstovams. (2) uždavinys orientuotas tik į bankrutuojantį verslą, kas ne visada turi galimybes plėtoti ir kurti naujas darbo vietas, (3) uždavinys orientuotas tik į vienos siauros grupės įgūdžių ir galimybių gerinimą, tuo tarpu pasirinktas (1) uždavinys siekia suteikti pagalbą naujai besikuriančių idėjų realizavimui, kas ateityje leis sukurti naujas darbo vietas.</p>		
<p>Uždaviniui priskirtas strategijos rezultatas:</p> <ul style="list-style-type: none"> BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis“. Iš viso į 2 tikslo veiklas planuojama įtraukti 157 dalyvius. Siekiama, kad 35 dalyvių padėtis būtų pagerėjusi po projekto veiklų, t.y. 22,3 proc. (35/157*100) dalyvių padėtis būtų pagerėjusi. 		
<p>Produkto rodikliai:</p> <ul style="list-style-type: none"> BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes). Planuojama, jog 2022 metų pabaigoje BIVP projektuose bus sudalyvavę 115 dalyviai. Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius. Planuojama, jog 2022 metų pabaigoje bus įgyvendinti 3 projektai, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendins socialiniai partneriai ar NVO. Teiktų konsultacijų verslo kūrimo klausimais skaičius. 2022 metais planuojama, jog bus suteiktos ne mažiau kaip 35 verslo konsultacijos verslo kūrimo klausimais. Įgyvendinant BIVP projektų veiklas naujai sukurtų darbo vietų skaičius, praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose. 2022 metais planuojama, jog bus sukurtos 3 naujos darbo vietos (planuojama, jog bus sukurta bent viena darbo vieta organizuojant konsultavimo paslaugas, darbo vieta laisvalaikio pramogų sferoje ir viena darbo vieta susijusi su tradiciniais rankdarbiais). 		

4.2. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS INTEGRUOTUMAS IR NOVATORIŠKUMAS

Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategija pasižymi integruotumu ir inovatyvumu. Strategijos integruotumas ir novatoriškumas pasižymi tokiais aspektais kaip principo „iš apačios į viršų“ taikymas, problemų sprendimo ir veiksmų įgyvendinimo daugiasektoriškumas, siekis integruoti gerą patirtį bei orientacija į veiklas, kurios turi potencialo prisidėti prie ekonomikos augimo. Šių aspektų derinimas leido suformuoti tiek Kaišiadorių miestui būdingus, tiek ir visai Lietuvai svarbius veiksmus. Pažymėtina, jog strategijoje suformuoti veiksmai yra svarbūs ne tik nacionaliniam kontekstui – sprendžiamos problemos yra aktualios ir visai Europos Sąjungos socialinei politikai. Siekiant sumažinti nedarbą ir prisidėti prie socialinės integracijos didinimo, gerosios patirties ieškoma platesniame kontekste: analizuojama kitų šalių geroji ir blogoji praktika, lyginami sociokultūriniai skirtumai ir panašumai atrandant tinkamiausius sprendimus.

Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės parengtoje vietos plėtros strategijoje siekiama bendro 2014-2020 veiksmų programos konkretaus uždavinio – mažinti nedarbą ir socialinę atskirtį

bei didinti socialinę integraciją pasitelkiant bendruomenių, nevyriausybinų sektoriaus, verslo ir vietos valdžios ryšius. Siekiant įgyvendinti veiksmų programos uždavinį, strategijos veiksmai yra derinami tarp skirtingų sektorių ir skirtingų tikslinių grupių. Strategija yra orientuota į jaunimą (įskaitant nesimokantį, nedirbantį ir nestudijuojantį), skurdą patiriančius asmenis, neaktyvius darbingo amžiaus asmenis, socialinę atskirtį patiriančius asmenis, verslą ar savarankišką veiklą pradedančius asmenis, Kaišiadorių miesto gyventojus. Veiksmų plano bei užsibrėžtų uždavinių ir tikslų įgyvendinimas apima tiek socialinių paslaugų užtikrinimą, tiek užimtumo iniciatyvų bei verslumo gebėjimų didinimą ir stiprinimą pasitelkiant informacinės sklaidos priemones, savanoriškos veiklos skatinimą bei bendradarbiavimą su kitomis organizacijomis ir besiribojančiomis vietos veiklos grupėmis. Pavyzdžiui, siekiama neįgaliesiems suteikti pagalbą verslo pradžioje, taip pat suteikti galimybę darbingiems asmenims, esantiems socialinėje atskirtyje dėl globojamo ir (ar) slaugomo asmens įsitraukti į sociokultūrinį gyvenimą ar užimtumo veiklas. Siekiama plėsti teikiamų socialinių ir kitų paslaugų sistemą, sukuriant naujas paslaugas. Tai atskleidžia veiklų integruotumą siekiant bendro strateginio tikslo, akcentuojant ilgalaikio poveikio rezultatus. Siekiama, jog suteiktos galimybės dalyvauti veiklose, suteiks daugiau pasitikėjimo socialinėje atskirtyje esantiems asmenims, suteiks daugiau reikalingų socialinių įgūdžių visuomeniniame gyvenime ir darbo rinkoje, suteiks drąsos inicijuoti ir įgyvendinti turimas idėjas.

Ilgą laiką didžioji dalis įgyvendinamų socialinės politikos priemonių buvo nukreiptos į piniginės socialinės paramos teikimą. Tai nulėmė susiformavusios tradicijos bei socialinių paslaugų vystymosi istorija. Tačiau keičiantis darbo rinkos sąlygoms, atsirandant vis daugiau socialinių ir ekonominių reformų, minėta priemonė nėra pati efektyviausia nedarbo ir kitų socialinės atskirties formų akivaizdoje. Nors pinigine socialine parama siekiama suteikti pagalbą, tačiau nėra užtikrinamas ilgalaikis poveikis bei įgalinimas būti aktyviu visuomeninio gyvenimo ir darbo rinkos dalyviu.

Tuo tarpu kai kuriose pažangesnėse Europos valstybėse siekiama derinti piniginę socialinę paramą su teikiamomis socialinėmis paslaugomis. Taikant šias priemones, siekiama ilgalaikių rezultatų, t.y. padėti socialinėje atskirtyje esančiam asmeniui integruotis į visuomenę, imtis iniciatyvos, įgyti darbo rinkai reikalingų įgūdžių. Tam pasitelkiamos į asmenį ir jo problemą (-as) orientuotos priemonės, skatinančios socialinių įgūdžių įgijimą ir palaikymą, galimybes keisti profesiją ar įgyti trūkstamą kvalifikaciją, suteikti paramą verslo iniciatyvų įgyvendinimui, taip sukuriant naujas darbo vietas.

Į pastaruosius siekius yra orientuota ir Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategija. Strategijoje suformuoti veiksmai, kurie atskleidžia platesnį veiklų lauką bei skirtingas priemones, derinant bendruomenės inicijuojamas veiklas ir iniciatyvas, orientuotas į užimtumą ir verslumą. Siekiant kuo didesnio veiklų efektyvumo, siekiama stiprinti savanorišką veiklą bei organizacijų bendradarbiavimą bei informacijos sklaidą. Tai leidžia Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategiją laikyti ne tik inovatyvia, bet ir integruota.

Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės plėtros strategijos novatoriškumas pasižymi ir tuo, jog siekiama integruoti tiek naujus problemos sprendimo būdus, tiek pasitelkti ankstesnius gerą patirtį turinčius problemų sprendimo būdus. Laikomasi nuomonės, jog pasitelkus bendruomenių ir organizacijų kūrybiškumą, perimant turimą patirtį, galima prisidėti prie nedarbo ir socialinės atskirties mažinimo. Integruojant gerą patirtį, yra atsižvelgiama ir į patirtis, neturėjusias teigiamų rezultatų. Laikomasi nuostatos, jog net pačios efektyviausios priemonės, taikytos vienoje vietovėje ar srityje, gali neduoti laukiamo rezultato kitoje vietovėje ar srityje; o tai, kas buvo neefektyvu viename kontekste, kitame gali duoti teigiamus ir kokybiškus rezultatus. Taikant priemones, būtina įvertinti ne tik tos priemonės teigiamus ir neigiamus padarinius, bet ir kontekstą ir esamą situaciją, į kurią priemonė būtų integruota. Ir priešingai net ir nedidelė permaina jau išbandytoje ar net pasenusia laikyta priemonėje gali tapti puikia inovacija vietovei, kurioje ji anksčiau nebuvo pritaikyta.

Todėl siekiant parengti integruotą ir novatorišką Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategiją, buvo pasitelkiamas „iš apačios į viršų“ metodas. Rengiant strategiją ir apibrėžiant strategijos tikslus, uždavinius ir veiksmus, buvo aktyviai bendradarbiaujama su bendruomene, verslo ir vietos valdžios atstovais. Pastarasis bendradarbiavimas išryškino tikrąsias ir labiausiai dėmesio reikalaujančias problemas, atskleidė galimą problemų sprendimo potencialą ir leido apsispręsti dėl strategijos tikslo ir tikslinių grupių. Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė, priimdama sprendimus, visais strategijos rengimo etapais konsultavosi su bendruomenėmis ir nevyriausybinėmis organizacijomis. Tai buvo novatoriškas ir atviras procesas, nes reikėjo suderinti įvairius pasiūlymus, suderinti skirtingas patirtis ir numatyti galimus pavojus. Kartu tai leido sujungti skirtingus sektorius ir parodyti jų bendradarbiavimo svarbą sprendžiant nedarbo ir socialinės atskirties problemas. Novatorišką, atvirą ir integruotą strategijos rengimo procesą atskleidžia bendradarbiavimas su kitomis vietos veiklos grupėmis. Rengiant strategiją buvo pasirašyta bendradarbiavimo sutartis su Elektrėnų miesto vietos veiklos grupe bei Kaišiadorių rajono vietos veiklos grupe (sutarties kopijos pridėtos, žiūrėti 8 ir 9 priedus). Pastarosios sutartys stiprina strategiją bei tikima, jog prisidės prie gerosios patirties dalijimosi ir užtikrins vykdomų projektų rezultatų sklaidą.

Įgyvendinant strategiją, vietos projektų atrankos metu bus taikomos naujausios informacinės ir komunikacinės technologijos, novatoriškumo ir naujumo principas įgyvendinamas mažinant informacinę izoliaciją, užtikrinant, jog projektų atranka vyktų bendradarbiaujant politikos, vietos valdžios, bendruomenės atstovams. Taip vykdoma atranka leis stiprinti bendruomeninius ryšius, garantuoti atvirą ir skaidrų projektų atrankos procesą. Inovatyvių vietos projektų įgyvendinimo metu bus stengiamasi palaikyti sąveiką tarp skirtingų gyventojų grupių, verslo, valdžios segmentų, siekiant įsitikinti projektų įgyvendinimo intensyvumu, vietos poreikių tenkinimo, projektinių veiklų koordinavimo sėkme. Tikima, jog numatyti Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros veiksmai turės didinamąjį ir „sniego gniūžtės“ poveikį, t. y. įgyvendinus pirmąsias priemones, į kitas susitelks didesnė tikslinė grupė. Taip pat tikima, jog strategijos veiksmai kaip geroji patirtis bus įgyvendinami kitose socialinio ir ekonominio gyvenimo veiklose.

5. GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO, RENGIANT VIETOS PLĖTROS STRATEGIJĄ, APIBŪDINIMAS

Rengiant Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategiją, buvo nuolat bendraujama ir bendradarbiaujama su Kaišiadorių miesto bendruomenėmis, nevyriausybinėmis organizacijomis, verslo ir vietos valdžios atstovais bei kitais suinteresuotais asmenimis. Tai užtikrino principo „iš apačios į viršų“ įgyvendinimą, požiūrių į problemas ir jų sprendimo būdus įvairovę. Bendruomenės dalyvavimas rengiant strategiją vyko šiais būdais: (1) organizuojant susitikimus; (2) vykdant Kaišiadorių miesto gyventojų internetinę apklausą; (3) informuojant gyventojus žiniasklaidos priemonėmis (straipsnis spaudoje) bei (4) teikiant konsultacijas telefonu ir elektroniniu paštu.

Pirmasis susitikimas (pridedama dalyvių sąrašo kopija ir susitikimo nuotraukos; žiūrėti 2 priedą, trumpai pristatantis projekto veiklas ir esmę, o taip pat kviečiantis suinteresuotus asmenis dalyvauti rengiant strategiją ir teikti pasiūlymus įvyko 2015 m. lapkričio 20 d. Kaišiadorių rajono savivaldybėje (Bažnyčios g. 5, Kaišiadorys). Susitikimo metu buvo pristatyta išsami informacija apie Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės plėtros strategijos rengimą. Susitikimą moderavo Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės pirmininkė Ligita Pūrienė. Ji išsamiai pristatė atliktus darbus ir Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklių nuostatas bei principus. Taip pat renginio metu buvo pristatyta remiamos strategijos veiklos sritys, plėtros strategijos vertinimo etapai ir kriterijai. Susitikimo pabaigoje buvo aptarti Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategijos rengimo etapai, bendravimo ir bendradarbiavimo galimybės teikiant pasiūlymus. Jau šio susitikimo metu buvo aptartos konkrečios projektų idėjos, siekiant išanalizuoti jų atitikimą 2014-2020 m.

veiksmų programai ir nustatytam uždaviniui. Taip pat buvo nuspręsta organizuoti Kaišiadorių miesto gyventojų anketinę apklausą, siekiant išsiaiškinti strategijos tikslinę grupę ir galimas nedarbo sprendimo problemas.

2015 m. lapkričio 23 d. – gruodžio 10 d. buvo vykdoma Kaišiadorių miesto gyventojų apklausa. Apklausa buvo organizuojama per šias tikslines grupes: senjorai, jaunimas, verslo atstovai ir kiti suinteresuoti Kaišiadorių miesto gyventojai. Senjorams buvo pateiktos popierinės anketos, kiti buvo kviečiami užpildyti internete paskelbtas anketas. Iš viso buvo gauta 109 užpildytos anketos: 37 anketos iš senjorų, 31 – iš Kaišiadorių miesto jaunimo, 30 – iš Kaišiadorių miesto gyventojų, nevyriausybinų organizacijų, bendruomenių ir kitų suinteresuotų atstovų, 11 – iš verslo atstovų. Gauti anketų duomenys buvo apibendrinti ir išanalizuoti. Apklauskos duomenys buvo aktualūs nustatant strategijos tikslinę grupę, atliekant tiriamąją teritorijos analizę, nustatant galimybes stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizėje bei formuojant tikslus, uždavinius ir veiksmus (apibendrintas duomenų pristatymas pateiktas 1 priede).

Gavus apklauskos duomenis bei sulaukus pirmųjų pasiūlymų, buvo parengtas Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategijos projektas. Projektas buvo pristatytas bendruomenei (pridedama dalyvių sąrašo kopija ir susitikimo nuotraukos; žiūrėti priedą Nr. 3) 2015 m. gruodžio 21 d. Kaišiadorių rajono savivaldybėje (Bažnyčios g. 4, Kaišiadorys). Susitikimą moderavo Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės pirmininkė Ligita Pūrienė, kuri pristatė nuveiktus darbus, susijusius su strategijos rengimu. Susitikime taip pat dalyvavo konsultacinės įmonės UAB „Eurointegracijos projektai“ specialistė Agnė Dorelaitienė, kuri pristatė parengtą strategiją, jos turinį ir atskiras dalis. Susitikimo metu buvo diskutuojama apie vietos plėtros strategijos tikslus, uždavinius ir konkrečius veiksmus, skirtus šiems tikslams ir uždaviniams įgyvendinti, svarstomi alternatyvūs tikslai ir uždaviniai. Taip pat buvo aptarta strategijos įgyvendinimo ir stebėsenos eiga.

Po susitikimo Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategija buvo pakoreguota pagal susitikimo metu pateiktus komentarus ir pasiūlymus. Apie pakoreguotą strategiją ir numatytus veiksmus, kuriais siekiama mažinti nedarbą ir skatinti socialinę integraciją, buvo informuojama straipsnyje *Kaišiadoriečiai dar gali teikti paskutinius siūlymus miesto vietos veiklos grupės plėtros strategijos projektui*, kuris buvo publikuotas 2015 m. gruodžio 31 d. laikraštyje „Kaišiadorių aidai“ (pridedama straipsnio kopija, žiūrėti 4 priedą. Taip pat straipsnyje buvo nurodyti kontaktiniai telefonai, kuriais miesto gyventojai buvo kviečiami teikti pasiūlymus ir komentarus dėl galutinio Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategijos varianto. Nesulaukus pastabų ir pasiūlymų, Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės plėtros strategija buvo patvirtinta pagal visas procedūras, numatytas Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2015 m. sausio 22 d. įsakymu Nr. 1V-36.

Kaišiadorių bendruomenės dalyvavimas rengiant strategiją rengime buvo vienas svarbiausių strategijos rengimo žingsnių. Taikytos viešinimo ir konsultavimo priemonės (susitikimai, apklauskos, straipsnis, individualios konsultacijos) leido užtikrinti Kaišiadorių miesto gyventojų poreikius atitinkančią Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės plėtros strategiją. Bendruomenės įtraukimas ir jos dalyvavimas rengiant strategiją buvo matomas kaip tęstinis procesas, leidęs sisteminti gaunamą informaciją bei kylančius Kaišiadorių miesto gyventojų poreikius.

6. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO VEIKSMŲ PLANAS

Veiksmo pavadinimas	Veiksmo vykdytojas	Veiksmo įgyvendinimo laikotarpis		Lėšų poreikis	
		Pradžia	Pabaiga	šaltinis	Suma Eur
1. TIKSLAS	PLĖSTI SOCIALINES IR KITAS PASLAUGAS IR JŲ GAVĖJŲ TIKSLINĘ GRUPE, MAŽINANT NEIGIAMĄ SOCIALINĘ SITUACIJĄ MIESTE				
1.1. UŽDAVINYS	KURTI IR VYSTYTI NAUJAS PSICHOSOCIALINES IR KITAS PASLAUGAS SOCIALIAI PAŽEIDŽIAMOMS GRUPĖMS, ESANČIOMS SOCIALINĖJE ATSKIRTYJE KAIŠIADORIŲ MIESTE MAŽINANT SOCIALINIŲ PAŠALPŲ GAVĖJŲ SKAIČIŲ				
1.1.1. Psichosocialinių paslaugų bei intensyvių krizių įveikimo pagalbos paslaugų organizavimas ir teikimas pažeidžiamiems darbingiems asmenims ir jų šeimos nariams (asmenims, patyrusiems smurtą; socialinę atskirtį dėl amžiaus, tautybės, seksualinės orientacijos ir kt. patiriantiems asmenims)	Vykdytojų atrankos kriterijai pateikti strategijos 7 skyriuje	2017	2022	Paramos lėšos	25 113,76
1.1.2. Sociokultūrinių ir kitų laisvalaikio užimtumo veiklų bei savipagalbos grupių organizavimas socialinėje atskirtyje esančiam jaunimui nuo 14 m. (iš socialinės rizikos šeimų ar skurstančių šeimų)	Vykdytojų atrankos kriterijai pateikti strategijos 7 skyriuje	2017	2022	Paramos lėšos	41 856,26
				Privačios lėšos	3 393,72
1.1.3. Gyvenimo konsultanto paslaugos darbingiems asmenims ir jų šeimos nariams organizavimas savižudybių ir priklausomybių prevencijai stiprinti Kaišiadorių mieste skatinant ir organizuojant savanorišką veiklą	Vykdytojų atrankos kriterijai pateikti strategijos 7 skyriuje	2017	2019	Paramos lėšos	20 928,11
				Privačios lėšos	1696,86
1.1.4. Sociokultūrinių ir psichosocialinių paslaugų kūrimas ir organizavimas pabėgėliams, skatinant ir užtikrinant bendruomenės savanorišką veiklą bei bendradarbiavimą su besiribojančiomis vietos	Vykdytojų atrankos kriterijai pateikti strategijos 7 skyriuje	2017	2019	Paramos lėšos	12 556,87
				Privačios lėšos	1 018,12

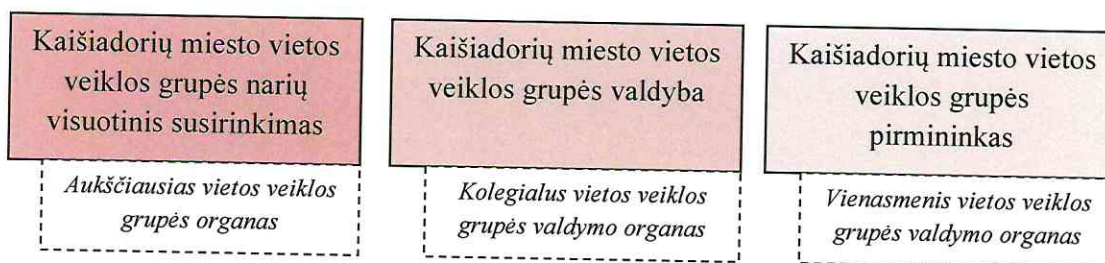
veiklos grupėmis					
2. TIKSLAS	MAŽINTI NEDARBA SKATINANT DARBINŲ NEAKTYVIŲ KAIŠIADORIŲ MIESTO GYVENTOJŲ VERSLUMĄ IR UŽIMTUMĄ				
2.1. UŽDAVINYS	ĮGYVENDINTI UŽIMTUMĄ SKATINANČIAS INICIATYVAS DIDINANT NEAKTYVIŲ DARBINŲ ASMENŲ PROFESINĘ KVALIFIKACIJĄ IR DARBO ĮGŪDŽIUS				
2.1.1. Vyresnio amžiaus darbingų neaktyvių asmenų užimtumo iniciatyvų skatinimas ir įgyvendinimas, įsteigiant vyresnio amžiaus savanorių klubą ir užtikrinant informacijos sklaidos ir bendradarbiavimo tinklų kūrimą ir palaikymą su besiribojančiomis vietos veiklos grupėmis	Vykdymo atrankos kriterijai pateikti strategijos 7 skyriuje	2018	2022	Paramos lėšos	25 360,30
				Privačios lėšos	2 056,27
2.1.2. Darbingų neaktyvių gyventojų neformalus profesinis mokymas (neformalus švietimas) ir įgytų žinių pritaikymas darbinėje veikloje, pasitelkiant aktualias darbo rinkoje specialybes, savanorystę	Vykdymo atrankos kriterijai pateikti strategijos 7 skyriuje	2017	2022	Paramos lėšos	130 980,00
				Privačios lėšos	10 620,00
2.1.3. Darbingų neaktyvių asmenų užimtumo skatinimas ir organizavimas, siekiant užtikrinti su tradiciniu amatu, tautodaile ir (ar) rankdarbiais susijusių kompetencijų įgijimą	Vykdymo atrankos kriterijai pateikti strategijos 7 skyriuje	2017	2020	Paramos lėšos	60 125,00
				Privačios lėšos	4 875,00
2.2. UŽDAVINYS	UŽTIKRINTI REIKIAMĄ PAGALBĄ VERSLO AR SAVARANKIŠKOS VEIKLOS KŪRIMO IR PLĖTOJIMO PROCESĖ				
2.2.1. Verslo konsultacijų ir mentorystės paslaugų teikimas informuojant tikslinę grupę apie projekto galimybes bei siekiant jiems suteikti verslumo kompetencijas, sukuriant ir palaikant bendradarbiavimo tinklus su kitomis organizacijomis ir besiribojančiomis vietos veiklos grupėmis	Vykdymo atrankos kriterijai pateikti strategijos 7 skyriuje	2017	2020	Paramos lėšos	37 481,00
				Privačios lėšos	3 039,00
2.2.2. Mokymų organizavimas ir reikalingos įrangos suteikimas verslą ar savarankišką veiklą pradėjusiems darbingiems negalia turintiems asmenims.	Vykdymo atrankos kriterijai pateikti strategijos 7 skyriuje	2017	2022	Paramos lėšos	37 481,00
				Privačios lėšos	3 039,00

2.2.3. Kompleksinė pagalba jauniems (iki 29 m.) darbingiems bedarbiams ir neaktyviems asmenims ugdant verslumo gebėjimus ir suteikiant paramą (t.y. įranga arba priemonės) verslo (susijusio su laisvalaikio pramogomis) pradžiai	Vykdytojų atrankos kriterijai pateikti strategijos 7 skyriuje	2017	2021	Paramos lėšos	92 500,00
				Privačios lėšos	7 500,00

7.VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO IR STEBĖSENOS TVARKOS APIBŪDINIMAS

7.1.VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO, ATRANKOS, STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO KOORDINAVIMO IR STEBĖSENOS ATSAKOMYBIŲ PASISKIRSTYMAS

Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė yra atsakinga už parengtos strategijos įgyvendinimą, koordinavimą ir stebėseną, t.y. tai, kad ji būtų įgyvendinta sklandžiai ir laiku. Už kiekvienos veiklos tiesioginį įgyvendinimą yra atsakingas priskirtas valdymo organas (žiūrėti 7.1.1 pav.) bei darbuotojai.

7.1.1. pav. Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės valdymo struktūra

Kiekvienas valdymo organas turi priskirtas veiklas, už kurias yra atsakingas. Taip pat įgyvendinant strategiją yra įdarbinami darbuotojai, kurie yra atsakingi už tiesioginį veiklų vykdymą. Strategijai įgyvendinti būtina įdarbinti projekto vadovą ir projekto finansininką bei pagal galimybes projekto koordinatorių. Toliau pateikiamos strategijos įgyvendinimo, atrankos, įgyvendinimo koordinavimo ir stebėsenos atsakomybės tarp valdymo organų ir įdarbinto (-ų) darbuotojo (-ų) (žiūrėti 7.1.1. lentelė)

7.1.1. lentelė Strategijos atsakomybių pasiskirstymas

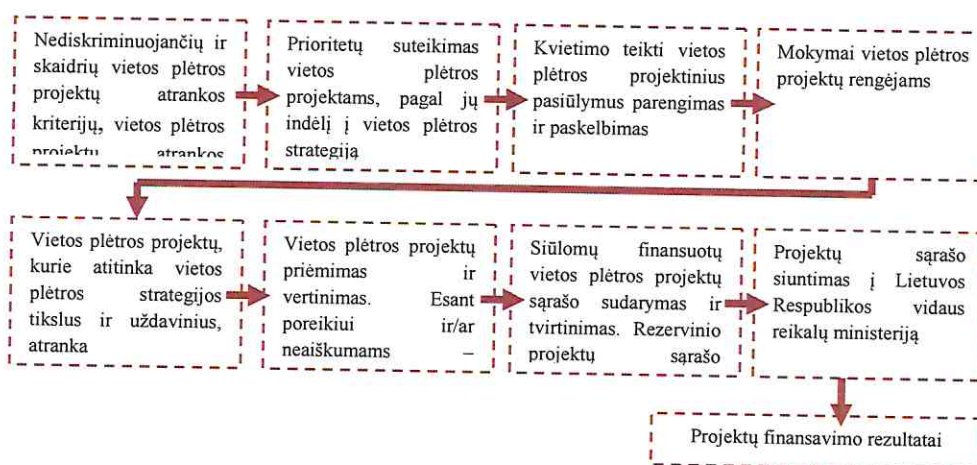
ATSAKOMYBĖS SRITIS	ATSAKINGAS ORGANAS IR SPECIALISTAS (PRELIMINARUS)
(1) Strategijos administravimas	Už strategijos administravimą yra atsakingas Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės pirmininkas; strategijos administravimą koordinuoja ir įgyvendina įdarbintas (-i) darbuotojas (ai).
(2) Atitiktis miesto vietos veiklos grupės tinkamumo požymiams	Už atitiktį miesto vietos veiklos grupės tinkamumo požymiams yra atsakingas Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės pirmininkas.
(3) Nediskriminuojančių ir skaidrių	Nediskriminuojančius ir skaidrius vietos plėtros projektų

vietos plėtos projektų atrankos kriterijų, vietos plėtos projektų atrankos procedūrų parengimas	atrankos kriterijus, vietos plėtos projektų atrankos procedūras parengia Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė su pirmininku. Šią veiklą koordinuoja įdarbintas (-i) darbuotojas (-ai). Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės narių visuotinis susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu yra suteikta tokia teisė, parengia ir patvirtina vidaus tvarkos aprašą, reglamentuojantį atrankos procedūras.
(4) Vietos plėtos projektų, kurie atitinka vietos plėtos strategijos tikslus ir uždavinius, atranka	Už vietos plėtos projektų, kurie atitinka vietos plėtos strategijos tikslus ir uždavinius, atranką yra atsakingas Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės pirmininkas. Veiklą koordinuoja įdarbintas (-i) darbuotojas (-ai).
(5) Prioritetų suteikimas vietos plėtos projektams, pagal jų indėlį į vietos plėtos strategiją	Už prioritetų suteikimą vietos plėtos projektams, pagal jų indėlį į vietos plėtos strategiją, atsakingas Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės narių visuotinis susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu yra suteikta tokia teisė. Veiklą koordinuoja įdarbintas (-i) darbuotojas (-ai).
(6) Vietos plėtos projektų priėmimas ir vertinimas	Už vietos plėtos projektų priėmimą ir vertinimą yra atsakingas Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės narių visuotinis susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu yra suteikta tokia teisė. Vietos plėtos projektus priima įdarbintas (-i) darbuotojas (-ai), vertina – ekspertai.
(7) Vietos plėtos projektų atrinkimas ir paramos sumos nustatymas	Už vietos plėtos projektų atrinkimą ir paramos sumos nustatymą yra atsakingas Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės narių visuotinis susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu yra suteikta tokia teisė, ir pirmininkas.
(8) Kvietimo teikti vietos plėtos projektinius pasiūlymus parengimas ir paskelbimas	Už kvietimo teikti vietos plėtos projektinius pasiūlymus parengimą ir paskelbimą yra atsakingas Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės pirmininkas. Veiklą koordinuoja įdarbintas (-i) darbuotojas (-ai).
(9) Siūlomų finansuoti vietos plėtos projektų sąrašo sudarymas ir tvirtinimas	Už siūlomų finansuoti vietos plėtos projektų sąrašo sudarymą ir tvirtinimą atsakingas Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės narių visuotinis susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu yra suteikta tokia teisė.
(10) Metinės ir galutinės ataskaitos rengimas	Už metinės ir galutinės ataskaitos rengimą yra atsakingas Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės pirmininkas. Veiklą tiesiogiai vykdo įdarbintas (-i) darbuotojas (-i). Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės narių visuotinis susirinkimas arba kolegialus organas, jeigu šią teisę jam yra suteikęs visuotinis susirinkimas, patvirtina ataskaitas.
(11) Vietos plėtos strategijos užtikrinimas ir vietos plėtos projektų įgyvendinimas	Už vietos plėtos strategijos užtikrinimą ir vietos plėtos projektų įgyvendinimą yra atsakingas Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės narių visuotinis susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu yra suteikta tokia teisė, ir pirmininkas. Veiklą tiesiogiai įgyvendina įdarbintas (-i) darbuotojas (-ai).
(12) Vietos plėtos strategijos vykdymo ir vietos plėtos projektų įgyvendinimo stebėseną	Už vietos plėtos strategijos vykdymą ir vietos plėtos projektų įgyvendinimo stebėseną yra atsakingas Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės narių visuotinis susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu yra suteikta tokia teisė ir pirmininkas. Veiklą įgyvendina tiesiogiai įdarbintas (-i) darbuotojas (-ai).
(13) Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės sudėties, sprendimų, vietos plėtos projektų atrankos kriterijų, vietos plėtos projektų atrankos procedūrų ir įgyvendinamų vietos plėtos projektų viešinimas	Už Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės sudėties, sprendimų, vietos plėtos projektų atrankos kriterijų, vietos plėtos projektų atrankos procedūrų ir įgyvendinamų vietos plėtos projektų viešinimą atsakingas Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės pirmininkas. Veiklą tiesiogiai įgyvendina įdarbintas (-i) darbuotojas (-ai).

(14) Pareiškėjų ir projektų vykdytojų mokymas	Už pareiškėjų ir projektų vykdytojų mokymą atsakingas Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės pirmininkas. Veiklą tiesiogiai įgyvendina įdarbintas (-i) darbuotojas (-ai).
(15) Taisyklėse nurodytų Europos Sąjungos ir nacionalinių teisės aktų reikalavimų nepažeidimas	Už Taisyklėse nurodytų Europos Sąjungos ir nacionalinių teisės aktų reikalavimų nepažeidimą yra atsakingi ekspertai, įdarbintas (-i) darbuotojas (-ai), Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės pirmininkas ir Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės narių visuotinis susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu yra suteikta tokia teisė.

7.2. ĮGYVENDINIMO PROCEDŪRA, NUSTATANT, KAIP BUS ATRENKAMI VEIKSMŲ IR JUOS ĮGYVENDINANČIŲ PROJEKTŲ VYKDYTOJAI

Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė yra atsakinga už veiksmų ir juos įgyvendinančių projektų vykdytojų atrankos procedūrą. Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė turi užtikrinti, jog įgyvendinimo procedūra bus skaidri, nepažeis lygių teisių ir nediskriminuos. Veiksmai yra atrenkami pagal sudarytą veiksmų planą (numatytus veiksmo pradžios ir pabaigos metus), tuo tarpu juos įgyvendinančių projektų vykdytojų atrankos procedūra susideda iš tam tikros veiksmų sekos (žiūrėti 7.2.1. pav.).

7.2.1. pav. Projektus įgyvendinančių vykdytojų atrankos procedūra

Nediskriminuojančių ir skaidrių vietos plėtros projektų atrankos kriterijus parengia ir patvirtina Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė. Vietos plėtros projektų atrankos kriterijus sudaro dvi kriterijų grupės: (1) administracinės atitikties bei (2) naudos ir kokybės (kriterijai aprašomi žemiau). Atrankos kriterijus ir vertinimo balus tvirtina visuotinis Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu jam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę. Kriterijais yra užtikrinama, kad vietos plėtros projektiniai pasiūlymai pagal atrankos kriterijus būtų atrenkami skaidriai, nediskriminuojant, išvengiant interesų konflikto. Prireikus, Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė atrankos kriterijus gali derinti su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija. Atrankos kriterijai gali būti keičiami siekiant efektyvesnio vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ir (arba) atsižvelgiant į vietos plėtros strategijos pakeitimus.

Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė nustato vietos plėtros projektinių pasiūlymų atrankos procedūras. Yra parengiamas ir patvirtinamas vidaus tvarkos aprašas, nurodantis vietos plėtros projektinių pasiūlymų paraiškų vertinimo, vertinimo ataskaitų ir teikimo Kaišiadorių miesto

vietos veiklos grupės narių visuotiniam susirinkimui ar valdymo organui (jeigu jam suteikta tokia teisė) tvarką. Atrankos procedūras tvirtina visuotinis Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės narių susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu jam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę. Rengdama atrankos procedūras, Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė gali konsultuotis su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija. Prieš skelbiant kvietimą, atrankos procedūros gali būti keičiamos siekiant efektyvesnio vietos plėtros strategijos įgyvendinimo (ir) arba atsižvelgiant į vietos plėtros strategijos pakeitimus. Paskelbus kvietimą atrankai ir vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo metu atrankos procedūros nekeičiamos.

Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė, atsižvelgdama į veiksmų planą, kiekvienų metų ketvirtą ketvirtį skelbia projektinių pasiūlymų atrankos konkursą. Kvietimas parengiamas pagal veiksmų plano uždavinius ir veiksmus bei strategijai paskirtą finansavimą. Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė pagal numatytas lėšas kiekvienam veiksmui adekvačiai paskirsto lėšas kiekvieniems metams. Netaikomi apribojimai veiksmų pasirinkimui, t. y. tam pačiam veiksmui gali būti skelbiami keletas kvietimų skirtingais metais. Kvietimas projektiniams pasiūlymams turi būti skelbiamas lietuvių kalba patalpintas Kaišiadorių rajono savivaldybės interneto tinklalapyje. Kvietimas atrankai gali būti skelbiamas papildomai kitais būdais (kituose interneto tinklalapiuose, leidiniuose, išsiuntinėjant kvietimus galimiems pareiškėjams, dalinantis informacija su kitomis organizacijomis ir pan.), siekiant efektyviau informuoti galimus pareiškėjus. Informacija apie kvietimą atrankai yra vieša ir prieinama visiems suinteresuotiems asmenims ir organizacijoms.

Rengiant kvietimą projektiniams pasiūlymams, laikomasi nustatytų sąlygų. Kvietime turi būti nurodytos projektinių pasiūlymų pateikimo sąlygos:

- vietos projektinių pasiūlymų teikimo laikotarpis (ne mažiau kaip 30 kalendorinių dienų),
- planuojama skirti lėšų vietos plėtros projektams įgyvendinti suma (nustatoma pagal veiksmų planą) ir laikotarpis (veiksmo pradžia ir pabaiga),
- už kvietimą atsakingi asmenys, nurodytas adresas, kuriuo turi būti pristatyti projektiniai pasiūlymai, kontaktinis asmuo gauti papildomai informacijai dėl projektinio pasiūlymo teikimo,
- uždavinys ir jo konkretūs veiksmai, kuriems teikiamas projektinis pasiūlymas

Projektinių pasiūlymų kvietimas atrankai neprieštaruoja Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro įsakymu patvirtintoms Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėms (2015 m. gruodžio 11 d., Nr. IV-992, Vilnius). Skelbiant kvietimą, vadovaujamesi nustatyta kvietimo forma (žiūrėti 5 priedą arba Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 1 priedą), bei pateikiama projektinio pasiūlymo forma (žiūrėti 6 priedą arba Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 2 priedą). Projektiniame pasiūlyme pateikto projekto trukmė negali viršyti 6 metų. Visi projektai turi siekti Priemonės įgyvendinimo stebėsenos produkto rodiklio „BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)“ (minimali siektina reikšmė – 5 dalyviai).

Jeigu veiksmų plane nenumatyta kitaip, *galimi projektinių pasiūlymų pareiškėjai* yra viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje, t. y. Kaišiadorių mieste; savivaldybės, kurios teritorijoje (t. y. Kaišiadorių miesto) įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija. *Galimi projektinių pasiūlymų partneriai*: viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje (t. y. Kaišiadorių mieste) ar besiribojančiose teritorijose (Kaišiadorių rajono savivaldybėje); savivaldybės, kurios teritorijoje (t. y. Kaišiadorių mieste) įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija; savivaldybės, kurios teritorija ribojasi su teritorija tos savivaldybės, kurioje įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija.

Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategijoje kiekvienam veiksmui yra skiriama Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos, valstybės biudžeto lėšos bei privačios lėšos. Privačios lėšos - tai yra projekto pareiškėjo nuosavas indėlis, kuris sudaro ne mažiau kaip 7,5 proc. visų tinkamų finansuoti išlaidų. Visi pareiškėjai, teikdami paraišką, užtikrina, jog prie projekto įgyvendinimo prisidės ne mažiau kaip 7,5 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų. Projektinio pasiūlymo pareiškėjas ir (arba) partneris savo iniciatyva ir savo ir (arba) kitų šaltinių lėšomis gali prisidėti prie projekto įgyvendinimo didesne tinkamų finansuotų projekto išlaidų dalimi.

Nuosavu projekto vykdytojo ar partnerio įnašu gali būti užskaitomas:

- Projekto veiklas vykdančių asmenų savanoriškas darbas (pinigine verte išreikštas nepiniginis įnašas), kai įrodomas vykdant projekto veiklas dirbtas laikas; įnašas apskaičiuojamas taikant minimalųjį Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytą darbo užmokestį;
- Projekto veiklas vykdančio personalo darbo užmokesčio išlaidų dalis, kuri yra tiesiogiai susijusi su vykdomu projektu ir ar apskaičiuota ir išmokėta už darbo laiką, dirbtą įgyvendinant projektą;
- Projekto veiklų dalyvių darbo užmokesčio, apskaičiuoto ir išmokėto už darbo laiką, kurio metu darbuotojai tiesiogiai dalyvavo veiklose, ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidos (taikoma projekto veiklų, atitinkančių gyventojų verslumo didinimo veiklą, kai tikslinė grupė – darbuotojai, atveju).

Paskelbus kvietimą projektiniams pasiūlymams teikti, Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė ne vėliau kaip per 10 dienų surengia mokymus vietos plėtros projektų rengėjams. Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė gali skelbti papildomą kvietimą teikti rezervinius vietos plėtros projektinius pasiūlymus. Skelbime aiškiai nurodoma, kad priimami vietos plėtros projektiniai pasiūlymai, kuriems finansuoti vietos plėtros strategijoje lėšų nėra.

Gauti projektiniai pasiūlymai atrenkami skaidriai, nediskriminuojančiai, išvengiant interesų konflikto. Projektinius pasiūlymus surenka įdarbintas (-i) darbuotojas (-ai), vertina Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės paskirti vietos plėtros projektų vertintojai. Projektinių pasiūlymų vertintojų grupę sudaro trys ekspertai: ekspertas, atstovaujantis bendruomenės ir (arba) nevyriausybinių sektorių, vienas – vietos valdžios sektorių, vienas – verslo sektorių. Ekspertams taikomi išsilavinimo kriterijai (turėti aukštąjį išsilavinimą) ir turėti patirties įgyvendinant projektus, susijusius su socialine veikla. Prieš atlikdamas vertinimą, vietos plėtros projekto vertintojas turi patvirtinti savo konfidencialumą ir nešališkumą pasirašydamas konfidencialumo ir nešališkumo deklaraciją, kuria įsipareigoja būti nešališkas ir laikytis konfidencialumo. Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė užtikrina, kad paskirto asmens dalyvavimas vertinant vietos plėtros projektinį pasiūlymą nesukels interesų konflikto. Už vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir ataskaitų kokybę atsako Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė.

Vieną projektinį pasiūlymą vertina trys vertintojai; projektiniai pasiūlymai atrenkami atsitiktine tvarka. Vertindama pateiktus projektinius pasiūlymus, Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė gali atlikti vietos plėtros projektinio pasiūlymo patikrą vietoje. Apie patikrą Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė praneša ne vėliau kaip likus dviem darbo dienoms iki patikros. Patikros metu yra pildomas patikros protokolas, nurodant patikroje dalyvavusius asmenis, patikros vietą ir patikros klausimus. Vietos plėtros projektų vertintojai rengia ir pateikia projektinių pasiūlymų vertinimo ataskaitas Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės valdymo organui (Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės narių visuotiniam susirinkimui arba kolegialiam valdymo organui).

Kiekvienas projektinis pasiūlymas turi atitikti du vertinimus:

- administracinės atitikties vertinimą;
- naudos ir kokybės vertinimą. Vietos plėtros projektų nauda ir kokybė vertinama balais.

Administracinės atitikties vertinimo metu vertintojas patikrina, ar vietos plėtros projektinio pasiūlymo visi laukai užpildyti, ar pridėti visi pasiūlymo formoje nurodyti dokumentai. Jeigu projektinis pasiūlymas yra užpildytas tinkamai (t. y. visi laukai yra užpildyti) bei pridėti visi pasiūlymo formoje nurodyti dokumentai, projektinis pasiūlymas vertinamas toliau. Jeigu projektinio pasiūlymo užpildyti ne visi laukai bei nepridėti visi pasiūlymo formoje nurodyti dokumentai, projektinis pasiūlymas yra atmetamas. Vertinant projektinių pasiūlymų administracinę atitiktį, projektinis pasiūlymas turi atitikti kiekvienam iš pateiktų kriterijų. Jeigu neatitinka bent vieno kriterijaus (po papildymo ir paaiškinimo), projektinis pasiūlymas yra atmetamas. Jeigu projektinis pasiūlymas nėra atmetamas, vertinamas atitikimas naudos ir kokybės atitikčiai nustatytus kriterijus.

Naudos ir kokybės vertinimo etapas. Jeigu projektinis pasiūlymas atitinka administracinius kriterijus, vertinama projektinio pasiūlymo nauda ir kokybė balais. Strategijoje nustatomi preliminarūs ir rekomendaciniai naudos ir kokybės vertinimo kriterijai, kuriais vadovaujasi Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės visuotinis susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu jam visuotinis susirinkimas yra suteikęs šią teisę. Sudarant galutinį naudos ir kokybės vertinimo kriterijų sąrašą, vadovaujamosi šiais kriterijais:

- Vietos plėtros projektas atitinka vietos plėtros strategijos uždavinį ir veiksmus.
- Vietos plėtros projektas nepažeidžia Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklėse nustatytų principų: horizontalaus partnerystės principo, vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimo, nediskriminacijos, jaunimo principų.
- Vietos plėtros projektas įgyvendinamas Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės veiklos teritorijoje.
- Pagrįsta, kaip bus užtikrintas vietos plėtros projekto tęstinumas.
- Pagrįsta, kad vietos plėtros projektas, be jam įgyvendinti skirtų lėšų, negalėtų būti įgyvendintas tokios apimties, per tokį pat laikotarpį ir tokios pat kokybės.
- Pagrįsta, kad vietos plėtros projekto rezultatai bus prieinami bendruomenei.
- Pagrįsta, kad, įgyvendinus vietos plėtros projektą, galutiniai naudos gavėjai bus vietos plėtros strategijos dalyje „Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija ir gyventojų, kuriems taikoma vietos plėtros strategija, apibrėžtis“ nurodyti gyventojai.
- Vietos plėtros projektiniame pasiūlyme numatytos tinkamos finansuoti vietos plėtros projekto išlaidos nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš kitų nacionalinių programų ir Europos Sąjungos fondų.
- Vietos plėtros projekto naudos ir rezultatų pagrįstumas (ar prisideda prie Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės plėtros strategijoje numatytų rodiklių pasiekimo; ar vietos plėtros projekto nauda atitinka sąnaudas, kurių reikia planuojamiems vietos plėtros projekto rezultatams pasiekti).
- Vietos plėtros projekto veiksmų pagrįstumas, išdėstymas laike, atsakomybės už vietos plėtros projekto įgyvendinimą pasiskirstymas, pajėgumas įgyvendinti vietos plėtros projektą;
- Vietos plėtros projektas siekia įtraukti atitinkamą skaičių dalyvių.
- Projekto sąmatos pagrįstumas ir realumas.
- Gauti kiti finansavimo šaltiniai ir materialinė parama.
- Projektą numatoma įgyvendinti su partneriu (-iais).
- Planuojama bendradarbiauti su kitomis vietos veiklos grupėmis.

Jeigu vertinant projektinio pasiūlymo atitiktį nustatytiems kriterijams yra neaiškumų, trūksta informacijos, galinčios turėti esminės įtakos projekto vertinimui, projekto vertintojas prašo projektinį pasiūlymą pateikusių organizaciją pateikti paaiškinimus ir/ar papildymus per vertintojo nustatytą laikotarpį, tačiau ne vėliau kaip per 10 darbo dienų.

Sudarant galutinius atrankos kriterijus, kiekvienam kriterijui priskiriami minimalūs ir maksimalūs balai, taip pat maksimali ir minimali už vieną projektą galima gauti balų suma. Kriterijų balus nustato Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė ir patvirtina Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės visuotinis narių susirinkimas arba kolegialus organas, jeigu jam suteikta tokia teisė. Kiekvienas projektinis pasiūlymas yra vertinamas užpildant vertinimo anketą, vadovaujantis vertinimo kriterijais. Kiekvieną projektinį pasiūlymą vertina trys vertintojai, apskaičiuojant vertintojų pateiktų balų vidurkį. Lėšos skiriamos tiems projektams, kurie surinko daugiausia balų, tačiau ne mažiau kaip nustatyta minimali balų suma, ir kuriems užteko konkursui įgyvendinti numatytų lėšų. Projektiniai pasiūlymai, surinkę mažiau kaip nustatyta minimali balų suma, nefinansuojami. Kiti tinkami finansuoti projektai yra įtraukiami į rezervinių projektinių pasiūlymų sąrašą, kuris sudaromas prioriteto mažėjimo tvarka. Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė sudaro siūlomų finansuoti vietos plėtros strategijos įgyvendinimo projektų sąrašą ir rezervinį vietos plėtros strategijos įgyvendinimo projektų sąrašą, o tvirtina Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės kolegialaus valdymo organas ar kitas, turintis atitinkamus įgaliojimus, organas.

Jei pateikti projektiniai pasiūlymai pagal turinį ir prioritetą yra įvertinami vienodai, pirmenybė teikiama projektui, kurio darbo užmokesčio ir socialinio draudimo išlaidų dalis yra mažesnė.

Projektiniai pasiūlymai turi būti įvertinti per 20 darbo dienų nuo paskutinės nustatytos dokumentų pateikimo konkursui dienos. Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės pirmininkas, atsižvelgdamas į gautų projektinių pasiūlymų skaičių ir apimtį, gali terminą pratęsti iki 10 darbo dienų. Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė užtikrina vietos plėtros projekto vykdytojo ir (ar) jo partnerio, gyvenamosios vietos bendruomenės teisę žinoti visus priimtus sprendimus, susijusius su jo (jų) vietos plėtros projektiniu pasiūlymu ir tokių sprendimų motyvus. Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė per 10 dienų raštu informuoja vietos plėtros projekto vykdytojus apie visus priimtus sprendimus, susijusius su jo (jų) vietos plėtros projektiniu pasiūlymu, nurodydama sprendimų priėmimo priežastis.

Pirmojo kvietimo siūlomų finansuoti vietos plėtros strategijos įgyvendinimo projektų sąrašas kartu su visų Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės sąraše esančių vietos plėtros strategijos įgyvendinimo projektų aprašymais pateikiamas Ministerijai per 12 mėnesių nuo vietos plėtros strategijos patvirtinimo dienos, bet ne vėliau kaip iki 2019 m. gruodžio 30 d. Šis terminas gali būti pratęstas ne ilgiau kaip 3 mėnesiams tuo atveju, jeigu atsiranda nuo Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės nepriklausančios aplinkybės, kurių miesto vietos veiklos grupė negalėjo numatyti iš anksto ir jų išvengti.

7.2.1. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO ETAPAI

Pasirengimas vietos projektų konkurso skelbimui. Prieš skelbiant vietos projektų konkursą, Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė parengia ir patvirtina nediskriminuojančių ir skaidrių vietos plėtros projektų atrankos kriterijus ir atrankos procedūras. Parengiamas ir patvirtinamas vidaus tvarkos aprašas, nurodantis vietos plėtros projektinių pasiūlymų paraiškų vertinimo, vertinimo ataskaitų ir teikimo Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės narių visuotiniam susirinkimui ar valdymo organui (jeigu jam suteikta tokia teisė) tvarką. Atrankos procedūras tvirtina visuotinis Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės narių susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu jam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę. Šis tvarkos aprašas parengiamas Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pradžioje – 2016 m. III-IV ketvirtis.

Tvarkos aprašo rengimo metu bei jį paėngus, Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė aktyviai viešina parengtą ir patvirtintą strategiją. Viešinimas vykdomas pasitelkiant Kaišiadorių

rajono savivaldybės tinklapi, socialinius tinklus, asmeniškai išsiuntinėjant informaciją galimiems pareiškėjams bei organizuojant informacinį seminarą, kuriame bus pristatytas Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategijos veiksmų planas.

Taip pat šiame etape bus įdarbinamas darbuotojas, kuris administruos ir koordinuos Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės strategijos įgyvendinimą (detalesnį įdarbinto darbuotojo atsakomybės apibrėžtos 7.1.1. lentelėje).

Pasirengimas vietos projektų konkurso skelbimui bei strategijos įgyvendinimui planuojamas 2016 m. IV ketvirtį.

Kvietimo teikti vietos projektų paraiškas skelbimas. Įgyvendindama vietos plėtros strategiją, Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė skelbs viešą konkursą vietos projektams finansuoti. Planuojama viešą projektinių pasiūlymų rinkimo konkursą skelbti dviem etapais, tačiau, jei po dviejų etapų bus likę nepaskirstytų ar sutaupyta lėšų, Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė skelbs papildomus (trečia ir ketvirtą – priklausomai nuo situacijos) projektinių pasiūlymų konkursus.

Pirmas etapas – 2017 m. II ketvirtis (kviečiami teikti projektinius pasiūlymus pagal veiksmus, kurie numatyti įgyvendinti nuo 2017 metų)

Antras etapas – 2018 m. II ketvirtis (kviečiami teikti projektinius pasiūlymus pagal veiksmus, kurie numatyti įgyvendinti nuo 2018 metų).

Trečias etapas (papildomas) – 2019 m. II ketvirtis.

Ketvirtas etapas (papildomas) – 2020 m. II pusmetis

Kvietimo teikti projektinius pasiūlymus skelbime nurodoma informacija pateikiama 7.2. skyriuje. Skelbimai apie konkursą bus publikuojami savivaldybės interneto svetainėje, socialinio tinklo paskyroje bei pasitelkus kitus informavimo šaltinius. Informaciniuose skelbimuose Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė pateiks nuorodas ir adresus, kuriais bus galima susipažinti su Kaišiadorių miesto vietos grupės parengta ir Vidaus reikalų ministerijos patvirtinta konkurso sąlygas reglamentuojančia dokumentacija. Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės sieks užtikrinti, kad informacija apie kvietimus teikti projektinius pasiūlymus bei kvietimų teikti projektinius pasiūlymus dokumentacija būtų vieša ir prieinama visiems galimiems pareiškėjams ir visuomenei.

Mokymai potencialiems pareiškėjams. Paskelbus kvietimą teikti projektinius pasiūlymus, Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė suorganizuoja mokymus vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijos potencialiems pareiškėjams. Mokymų metu nuodugniai pristatoma informacija apie strategiją, atrankos procedūras, atitikties kriterijus, projekto pasiūlymo parengimą ir visa kita aktuali informacija. Mokymai pareiškėjams suorganizuoti ne vėliau kaip per 10 dienų nuo kvietimo teikti projektinius pasiūlymus paskelbimo. Mokymai organizuojami atsižvelgiant į planuojamų kvietimų skaičių (informacija aukščiau) bei esant pareiškėjų poreikiui, gali būti suorganizuojami ir papildomi mokymai.

Projektinių pasiūlymų tvarkymas, jų vertinimas bei atranka. Vietos plėtros projektinius kartu su reikalaujamais priedais iš pareiškėjų priima ir registruoja vietos veiklos grupės paskirtas atsakingas asmuo kvietimo teikti projektinius pasiūlymus skelbime nurodytu adresu. Projektai bus registruojami atskirame surištame ir antspauduotame žurnale, nurodant gavimo datą, pareiškėjo pavadinimą (jei pareiškėjas – juridinis asmuo) arba jo vardą ir pavardę (jei pareiškėjas – fizinis asmuo), arba įgalioto asmens vardą, pavardę, pareiškėjo adresą, vietos projekto paraiškos pateikimo būdą, projekto paraišką užregistravusio Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės paskirto atsakingo asmens duomenis, ir suteikiant vietos projektiniam pasiūlymui unikalų registracijos numerį.

Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės paskirtas vietos projektų paraiškas tvarkysiantis asmuo, sudaro gautų projektų sąrašą. Užvedamos kiekvieno vietos projekto bylos, numatoma jų saugojimo vieta. Išsiunčiami pranešimai, informuojantys pareiškėjus, kad jų paraiškos gautos.

Projektinius pasiūlymus Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vertina vadovaudamasi parengtais kriterijais. Projektinių pasiūlymų vertinimui Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė paskiria atsakingus asmenis – ekspertus (plačiau 7.2. skyriuje). Vietos plėtros projektiniai

pasiūlymai bus vertinami pagal 7.2 skyriuje rekomenduojamus kriterijus bei parengtą tvarkos aprašą.

Tinkamumo skirti lėšas vietas projektui įgyvendinti vertinimo metu nustatomas maksimalus lėšų vietas projektui įgyvendinti dydis ir galimų skirti lėšų lyginamoji dalis. Lėšų vietas projektui įgyvendinti dydis nustatomas kaip mažiausia vietas projektui įgyvendinti būtina lėšų suma, įvertinus visų kitų finansavimo šaltinių panaudojimo galimybes.

Tinkamumo skirti lėšas projektiniam pasiūlymui įgyvendinti vertinimas trunka ne ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo paskutinės nustatytos dokumentų pateikimo konkursui dienos. Šis terminas gali būti pratęstas (plačiau 7.2. skyriuje).

Nustačius, kad dėl vietas projektiniame pasiūlyme ar jos prieduose pateiktos neišsamios ar netikslios informacijos, vietas projektų paraiškų vertintojai negali įvertinti vietas projekto tinkamumo finansuoti pagal strategiją, Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės pareiškėjui siunčia arba įteikia pasirašytinai raštą, kuriame nurodoma, kokios informacijos / dokumentų trūksta, arba ką reikia patikslinti (raštas taip pat turi būti išsiunčiamas elektroniniu paštu, jei vietas projektiniame pasiūlyme pareiškėjas tai nurodęs kaip pageidaujamą informacijos gavimo būdą).

Prieš priimant sprendimą atmesti projektinį pasiūlymą, Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė išnagrinėja nustatytus neatitikimus, papildomos informacijos, duomenų bei dokumentų nepateikimo aplinkybes ir įsitikina, kad projektinio pasiūlymo atmetimas pagrįstas ir projektinio pasiūlymo vertinimą atlikę vertintojai nepažeidė nustatytų procedūrų. Apie sprendimą atmesti projektinį pasiūlymą Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė per 10 darbo dienas informuoja pareiškėją išsiųsdamas jam informacinį raštą, kuriame nurodomos atmetimo priežastys.

Jeigu tinkamumo skirti lėšas vietas projektui įgyvendinti vertinimo etapo metu nustatoma, kad vietas projekto tinkamų finansuoti išlaidų dydis ir galimas maksimalus lėšų vietas projektui įgyvendinti dydis skiriasi nuo vietas projektiniame pasiūlyme pateiktų vietas projekto tinkamų finansuoti išlaidų ir prašomo lėšų vietas projektui įgyvendinti dydžių, iki sprendimo, kad galima skirti lėšas vietas projektui įgyvendinti Kaišiadorių vietos veiklos grupė raštu apie tai informuoja pareiškėją ir derina su juo, ar jis sutiktų įgyvendinti vietas projektą su vietas veiklos grupės nustatytais maksimalaus dydžio tinkamomis finansuoti išlaidomis ir lėšomis, jei kyla abejonių dėl pareiškėjo galimybių įgyvendinti vietas projektą su mažesne lėšų suma. Pareiškėjui nesutikus su Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės nustatytais maksimalaus dydžio tinkamomis finansuoti išlaidomis ir lėšomis, projektinis pasiūlymas atmetamas.

Informaciją apie tinkamumo skirti lėšas vietas projektams įgyvendinti vertinimo reikalavimus atitikusius projektinius pasiūlymus Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė pateikia Vidaus reikalų ministerijai. Ministerijos atsakingi darbuotojai, atsižvelgdami į Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių (patvirtintomis Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2015 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 1V-992) 92 punkte nurodytą išvadą, parengia Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos siūlomų finansuoti vietas plėtros projektų sąrašo projektą ir teikia jį tvirtinti Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministrui.

Patvirtinus Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos siūlomų finansuoti vietas plėtros projektų sąrašą, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija Projektų administravimo ir finansavimo taisyklėse nustatyta tvarka apie tai informuoja įgyvendinančiąją instituciją, miesto vietos veiklos grupę ir atlieka kitus Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių III skyriuje nustatytus veiksmus.

Vietos plėtros projektų vykdytojai, kurių projektai įtraukti į Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos siūlomų finansuoti vietas plėtros projektų sąrašą, įgyja teisę per Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos siūlomų finansuoti vietas plėtros projektų sąrašė nurodytą paraiškų teikimo terminą teikti paraišką finansuoti vietas plėtros projektą pagal priemonės 08.6.1-ESFA-V-911 PFSA nuostatas.

7.3.VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS STEBĖSENOS TVARKOS APIBŪDINIMAS

Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė yra atsakinga už Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategijos stebėseną. Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė pirmininkas organizuoja ir užtikrina, kad tokia stebėseną būtų vykdoma pagal šioje strategijos dalyje įvardintą tvarką. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija yra atsakinga už vietos plėtros strategijos stebėsenos vykdymo koordinavimą. Stebėsenos pagrindą sudaro kiekvienais metais rengiamos ataskaitos, kurių turinys vertinamas pagal siekiamus rodiklius ir rodiklių apskaičiavimo metodiką. Į stebėsenos procesą yra įtraukiama ne tik vietos veiklos grupė, bet ir projektų vykdytojai.

Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategijos projektų vykdytojai, atrinkti vietos plėtros projektų atrankos būdu, renka informaciją, reikalingą vietos plėtros strategijos įgyvendinimo metinių priežiūros ataskaitų parengimui, ją apdoroja, susistemina ir pateikia atsakingam darbuotojui iki einamųjų metų sausio 20 d. Informacija yra pateikiama pagal Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės (įdarbinto darbuotojo ir Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės pirmininko) parengtą ir nustatytą formą, kurioje numatytas aiškus pateikiamos informacijos turinys.

Įdarbintas darbuotojas (kuris yra atsakingas ir už vietos plėtros strategijos priežiūrą) kartą per metus rengia metinę, o baigus įgyvendinti strategiją, galutinę ataskaitas apie vietos plėtros strategijos vykdymą ir jos rezultatus. Metinė ataskaita yra parengiama iki einamųjų metų vasario 15 d., galutinė ataskaita ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pabaigos. Metinė/galutinė ataskaita yra tvirtinama Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė visuotinio narių susirinkimo arba kolegialaus valdymo organo, jeigu jam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę. Metinė ataskaita privalo būti patvirtinta iki einamųjų metų kovo 15 d., galutinė ataskaita – ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pabaigos. Forma, pagal kurią rengiama vietos plėtros strategijos metinė ir galutinė ataskaitos, pateikiama 7 priede ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro įsakymu patvirtintose Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse (4 priedas).

Įdarbintas darbuotojas pateikia Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerijai metinės ataskaitos kopiją ir jos patvirtinimą įrodančio dokumento kopiją (visuotinio Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės narių susirinkimo arba kolegialaus valdymo organo, jeigu jam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę, sprendimo, kuriuo patvirtinta metinė ataskaita) iki einamųjų metų balandžio 1 d.

Įgyvendinus strategiją, įdarbintas darbuotojas pateikia galutinės ataskaitos kopiją ir jos patvirtinimą įrodančio dokumento kopiją (visuotinio Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės narių susirinkimo arba kolegialaus valdymo organo, jeigu jam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę, sprendimo, kuriuo patvirtinta metinė ataskaita) Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai. Galutinė ataskaita Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai pateikiama ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pabaigos.

Projekto vadovas bendrauja su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija ir esant poreikiui teikia papildomą informaciją, susijusią su vietos plėtros strategijos įgyvendinimu. Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategijos stebėsenos tvarkos grafikas pateikiamas lentelėje (žiūrėti 7.3.2 lentelę).

7.3.2 lentelė. Kaišiadorių miesto vietos plėtros strategijos valdymo ir stebėsenos tvarkos grafikas

Nr.	Darbo etapas	Pateikimo laikotarpis	Teikėjas	Gavėjas
1.	Pateikiama informacija reikalinga vietos plėtros strategijos įgyvendinimo metinių priežiūros ataskaitų parengimui	iki einamųjų metų sausio 20 d.	Vietos plėtros strategijos projektų vykdytojai	Asmuo, atsakingas už vietos plėtros strategijos priežiūrą
2.	Metinės/galutinės ataskaitos parengimas	iki einamųjų metų vasario 15 d./ ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pabaigos	Įdarbintas darbuotojas	–
3.	Metinės/galutinės ataskaitos tvirtinimas	iki einamųjų metų kovo 15 d./ ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pabaigos	Įdarbintas darbuotojas	Vietos veikos grupės visuotinis narių susirinkimas arba kolegialaus valdymo organas
4.	Metinės/galutinės ataskaitos pateikimas ministerijai	iki einamųjų metų balandžio 1 d./ ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pabaigos	Įdarbintas darbuotojas	Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija
5.	Bendravimas su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija	visu strategijos įgyvendinimo ir atsiskaitymo už rezultatus laikotarpiu	Įdarbintas darbuotojas	Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija

7.4. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS PAKEITIMŲ INICIJAVIMO PROCEDŪRA

Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė turi teisę inicijuoti vietos plėtros strategijos keitimą. Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategijos pakeitimai turi būti tvirtinami visuotiniame Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės narių susirinkime arba kolegialiaame valdymo organe, jeigu jam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę. Patvirtintos Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategijos pakeitimai turi būti raštu suderinti su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija.

Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė inicijuoja vietos plėtros strategijos pokyčius esant šioms sąlygoms: (1) būtina keisti dėl teisės aktų, reglamentuojančių vietos plėtros strategijų įgyvendinimą, pakeitimų; (2) būtina keisti suplanuotą lėšų paskirstymą tarp vietos plėtros

Ornė

strategijos uždavinių ir veiksmo sričių; (3) būtina keisti didžiausią galimą paramos sumą vienam vietos plėtros strategijos veiksmui įgyvendinti pagal skirtingus vietos plėtros strategijos uždavinius; (4) būtina patikslinti vietos plėtros strategijos veiksmų sąrašą, siekiant įgyvendinti vietos plėtros strategijoje numatytus rodiklius.

Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupė, norėdama keisti vietos plėtros strategiją, privalo raštu pateikti Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai motyvuotą prašymą leisti pakeisti vietos plėtros strategiją, miesto vietos veiklos grupės kolegialaus valdymo organo protokolo kopiją ir kartu su prašymu pateikti visą informaciją ir dokumentus, kuriais pagrindžiamas prašymas.

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, gavusi prašymą leisti pakeisti vietos plėtros strategiją, per 10 darbo dienas pateikia jį Jungtiniam vietos plėtros strategijų atrankos komitetui. Komitetas per 10 darbo dienų įvertina prašymo aplinkybes ir priima sprendimą dėl vietos veiklos grupės prašymo pakeisti strategiją. Komitetas, priimdamas sprendimą dėl vietos veiklos grupės prašymo leisti keisti vietos plėtros strategiją, įvertina, ar atlikus tokį pakeitimą vietos plėtros strategija duos tiek pat arba daugiau naudos ir efektyviau bus siekiama vietos plėtros strategijoje nustatyto tikslo įgyvendinimo. Jeigu Jungtinis vietos plėtros strategijų atrankos komitetas nustato, kad dėl vietos plėtros strategijos pakeitimų vietos veiklos grupė negalės pasiekti vietos plėtros strategijoje nustatyto tikslo ir tolesnis vietos plėtros strategijos įgyvendinimas bus neefektyvus, komitetas nepritaria vietos plėtros strategijos keitimui. Komitetas vietos veiklos grupės prašymą leisti keisti vietos plėtros strategiją gali patenkinti arba atmesti.

Priėmusi sprendimą dėl vietos veiklos grupės prašymo leisti keisti vietos plėtros strategiją, Jungtinis vietos plėtros strategijų atrankos komitetas parengia Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro įsakymo pakeitimo projektą, kuriuo patvirtintas vietos plėtros sąrašas, ir pateikia jį Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministrui. Regioninės politikos departamentas per 5 darbo dienas nuo šio įsakymo patvirtinimo raštu informuoja Kaišiadorių miesto vietos veiklos grupę apie priimtą sprendimą.

8. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS PLANAS

1.1. TIKSLAS. PLĖSTI SOCIALINES IR KITAS PASLAUGAS IR JŲ GAVĖJŲ TIKSLINĖ GRUPĖ, MAŽINANT NEIGIAMĄ SOCIALINĘ SITUACIJĄ MIESTE

1.1.1. UŽDAVINYŠ. KURTI IR VYSTYTI NAUJAS PSICHOSOCIALINES IR KITAS PASLAUGAS SOCIALIAI PAŽEIDŽIAMOMS GRUPĖMS, ESANČIOMS SOCIALINĖJE ATSKIRTYJE, KAIŠIADORIŲ MIESTE MAŽINANT SOCIALINIŲ PAŠALPŲ GAVĖJŲ SKAIČIŲ

VEIKSMAS	LĖŠŲ POREIKIS									
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022			
	Eur.									
	Savivaldybės biudžeto lėšos									
	Kitos viešosios lėšos									
	Privatačios lėšos	339,38	339,38	339,38	339,38	339,37	339,37			
	Paramos lėšos (Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos)	3 846,25	3 846,25	3 846,25	3 846,25	3 846,25	3 846,25			
	Paramos lėšos (valstybės biudžeto lėšos)	339,38	339,38	339,38	339,38	339,37	339,37			
	<i>Iš viso:</i>	4525,01	4525,01	4525,01	4525,01	4524,99	4524,99			
<hr/>										
	Savivaldybės biudžeto lėšos									
	Kitos viešosios lėšos									
	Privatačios lėšos	565,62	565,62	565,62	565,63	565,62	565,62			
	Paramos lėšos (Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos)	6 410,42	6 410,42	6 410,42	6 410,42	6 410,42	6 410,42			

1.1.2. Sociokultūrinių ir kitų laisvalaikio užimtumo veiklų bei savipagalbos grupių organizavimas socialinėje atskirtyje esančiam jaunimui nuo 14 m. (iš socialinės rizikos šeimų ar skurstančių šeimų)

M. M. M.

	Paramos lėšos (valstybės biudžeto lėšos)	565,62	565,62	565,62	565,62	565,62	565,62	565,62	565,62
	<i>Iš viso:</i>	7 541,66	7 541,66	7 541,66	7 541,67	7 541,66	7 541,67	7 541,66	7 541,66
1.1.3. Gyvenimo konsultanto paslaugos darbingiems asmenims ir jų šeimoms nariams organizavimas savijūdybių ir priklausomybių prevencijai stiprinti Kaišiadorių mieste skatinant ir organizuojant savanorišką veiklą	Savivaldybės biudžeto lėšos								
	Kitos viešosios lėšos								
	Privaciaios lėšos	565,62	565,62	565,62	565,62	565,62	565,62	565,62	565,62
	Paramos lėšos (Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos)	6 410,42	6 410,42	6 410,42	6 410,41	6 410,41	6 410,41	6 410,41	6 410,41
	Paramos lėšos (valstybės biudžeto lėšos)	565,62	565,62	565,62	565,62	565,62	565,62	565,62	565,62
	<i>Iš viso:</i>	7 541,66	7 541,66	7 541,66	7 541,65	7 541,65	7 541,65	7 541,65	7 541,65
1.1.4. Sociokultūrinių ir psichosocialinių paslaugų kūrimas ir organizavimas pabėgėliams, skatinant ir užtikrinant bendruomenės savanorišką veiklą bei bendradarbiavimą su besiribojančiomis vietos veiklos grupėmis	Savivaldybės biudžeto lėšos								
	Kitos viešosios lėšos								
	Privaciaios lėšos	339,37	339,37	339,37	339,38	339,38	339,38	339,38	339,38
	Paramos lėšos (Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos)	3 846,25	3 846,25	3 846,25	3 846,25	3 846,25	3 846,25	3 846,25	3 846,25
	Paramos lėšos (valstybės biudžeto lėšos)	339,37	339,37	339,37	339,38	339,38	339,38	339,38	339,38
	<i>Iš viso:</i>	7 541,66	7 541,66	7 541,66	7 541,65	7 541,65	7 541,65	7 541,65	7 541,65

Manu

2.1.3. Darbingų neaktyvių asmenų užimtumo skatinimas ir organizavimas siekiant užtikrinti su tradiciniu amatu, tautodaile ir (ar) rankdarbiais susijusių kompetencijų įgijimą	Savivaldybės biudžeto lėšos								
	Kitos viešosios lėšos								
	Privaciaios lėšos	1 218,75	1 218,75	1 218,75	1 218,75	1 218,75	1 218,75	1 218,75	1 218,75
	Paramos lėšos (Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos)	13 812,50	13 812,50	13 812,50	13 812,50	13 812,50	13 812,50	13 812,50	13 812,50
	Paramos lėšos (valstybės biudžeto lėšos)	1 218,75	1 218,75	1 218,75	1 218,75	1 218,75	1 218,75	1 218,75	1 218,75
	<i>Iš viso:</i>	16 250,00	16 250,00	16 250,00	16 250,00	16 250,00	16 250,00	16 250,00	16 250,00

2.2. UŽDAVINYS. UŽTIKRINTI REIKIAMĄ PAGALBĄ VERSLO AR SAVARANKIŠKOS VEIKLOS KŪRIMO IR PLĖTOJIMO PROCESĖ

2.2.1. Verslo konsultacijų ir mentorystės paslaugų teikimas informuojant tikslinę grupę apie projekto galimybes bei siekiant jiems suteikti verslumo kompetencijas, sukuriant ir palaikant bendradarbiavimo tinklus su kitomis organizacijomis ir besiribojančiomis vietos veiklos grupėmis	Savivaldybės biudžeto lėšos								
	Kitos viešosios lėšos								
	Privaciaios lėšos	759,75	759,75	759,75	759,75	759,75	759,75	759,75	759,75
	Paramos lėšos (Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos)	8 610,50	8 610,50	8 610,50	8 610,50	8 610,50	8 610,50	8 610,50	8 610,50
	Paramos lėšos (valstybės biudžeto lėšos)	759,75	759,75	759,75	759,75	759,75	759,75	759,75	759,75
	<i>Iš viso:</i>	10 130,00	10 130,00	10 130,00	10 130,00	10 130,00	10 130,00	10 130,00	10 130,00

2.2.2. Mokymų organizavimas ir reikalingos įrangos suteikimas verslą ar	Savivaldybės biudžeto lėšos								
---	-----------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

Administravimui (ES + VB)	79861,77
Privačios lėšos	45 749,54
Veiksmų įgyvendinimui	39274,25
Administravimui	6475,29

Privačios lėšos - tai yra projekto pareiškėjo nuosavas indėlis, kuris sudaro 7,5 proc. visų tinkamų finansuoti išlaidų⁴. Visi pareiškėjai teikdami paraišką užtikrina, jog prie projekto įgyvendinimo prisidės ne mažiau kaip 7,5 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų. Projektinio pasiūlymo pareiškėjas ir (arba) partneris savo iniciatyva ir savo ir (arba) kitų šaltinių lėšomis gali prisidėti prie projekto įgyvendinimo didesne tinkamų finansuotų projekto išlaidų dalimi.

Nuosavu projekto vykdytojo ar partnerio įnašu gali būti užskaitomas:

- Projekto veiklas vykdančių asmenų savanoriškas darbas (pinigine verte išreikštas nepiniginis įnašas), kai įrodomas vykdant projekto veiklas dirbtas laikas; įnašas apskaičiuojamas taikant minimalųjį Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytą darbo užmokestį;
- Projekto veiklas vykdančio personalo darbo užmokesčio išlaidų dalis, kuri yra tiesiogiai susijusi su vykdomu projektu, apskaičiuota ir išmokėta už darbo laiką, dirbtą įgyvendinant projektą;
- Projekto veiklų dalyvių darbo užmokesčio, apskaičiuoto ir išmokėto už darbo laiką, kurio metu darbuotojai tiesiogiai dalyvavo veiklose, ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidos (taikoma projekto veiklų, atitinkančių gyventojų verslumo didinimo veiklą, kai tikslinė grupė – darbuotojai, atveju).

⁴ Apibrėžtas reikalavimas 7.2. skyrelyje Įgyvendinimo procedūra, nustatant kaip bus atrenkami veiksmų ir juos įgyvenančių projektų vykdytojai.

Detalus lėšų pagrindimas pateikiamas 10 priede.

Pracė